

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Bakalářské prezenční studium

2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Gabriela Čejková

Vystěhování obcí z vojenského prostoru Brdy – Kolvín,
Padrt', Záběhlá

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Václav Prokůpek, Ph.D.

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Full-Time Studies

2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Gabriela Čejková

The ejection of the villages from the military training
area Brdy – Kolvín, Padrt', Záběhlá

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Ing. Václav Prokůpek, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 18.3.2012

Gabriela Čejková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Václavu Prokúpkovi, Ph.D. za odborné vedení mé práce, trpělivost a pomoc při psaní práce. Dále bych ráda poděkovala Mgr. Haně Čechové za ochotu provést korekturu této práce a Miloslavu Čejkovi za poskytnutí materiálů od Svazu vyhnanců z Brd, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Anotace

Bakalářská práce pojednává o opakovaném vystěhování obcí z vojenského prostoru Brdy. Cílem práce je zmapování dané problematiky za pomoci sledování historie jednotlivých obcí, jejich následného vysídlování a shrnutí událostí ve vojenském prostoru Brdy především od počátku 20. století až po současnost. Celá práce je vytvořena na základě čerpání z kronik, pamětních knih a dobového tisku. Příloha obsahuje fotografie z již neexistujících obcí a kopie listin spojených s vysídlováním.

Klíčové pojmy

Brdy, ceník, dělostřelecká střelnice, Kolvín, komunismus, lesní dělník, měnová reforma, Němci, obce, Padrt', restituce, vojenský prostor, vystěhování, Záběhlá, zákon.

Annotation

The bachelor thesis work deals with the repeated ejection of the villages from the military training area Brdy. The aim of the work is mapping the issues by monitoring of history of the villages, their displacements and summary of events in the military training area Brdy especially from the beginning of the 20. century up to present. The whole work is based on the utilization of the chronicles, commemorative books and journal. The annex contains photos from already non-existent villages and copies of documents connected with displacement.

Key words

Brdy, price list, artillery shooting-range, Kolvín, communism, forester, currency reform, the Germans, villages, Padrť, restitution, military training area, eviction, Záběhlá, law.

OBSAH

ÚVOD	8
1. LIDÉ V OBLASTI BRD	10
1.1 Historie obce Kolvín.....	11
1.2 Historie obce Padrt'.....	17
1.3 Historie obce Záběhlá.....	24
2. VYSTĚHOVÁNÍ OBCÍ Z VOJENSKÉHO PROSTORU BRDY	31
2.1 První vysídlení 1940-1942.....	31
2.2 Poválečné návraty.....	34
2.3 Druhé vysídlení 1951-1953.....	35
3. SITUACE PO ROCE 1989	39
3.1 Svaz vyhnanců z Brd.....	41
3.2 Mediální ohlasy.....	42
3.2.1 Před rokem 1989.....	42
3.2.2 Po roce 1989.....	43
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM PŘÍLOH	51

ÚVOD

V této bakalářské práci se nachází zmapování a detailní rozebrání problematiky opětovného vystěhovávání obcí z vojenského prostoru Brdy. První kapitola této práce se zabývá lidmi, kteří v oblasti Brd žili. Jde o celkové zmapování výskytu obyvatel na tomto území od pravěku po současnost. Součástí této kapitoly jsou tři podkapitoly, které obsahují historii jednotlivých obcí, které byly vysídleny nejprve za druhé světové války a poté po roce 1950, tedy za vlády Komunistické strany. Jedná se o obce Kolvín, Padrt' a Záběhlá (a jejich obyvatele), jejichž osudy se tato práce prioritně zabývá. Jejich historie od založení až po současnost je zde popsána především na základě prostudování kronik a pamětních knih jednotlivých obcí.

Další kapitola se již podrobněji věnuje samotnému vysídlování dotčených obcí. Jedná se o seznámení s problematikou a úvod do následujících faktů, poznatků a informací. Součástí kapitoly jsou tři podkapitoly, které utřídí informace do dějinných bloků. První podkapitola se věnuje prvnímu vystěhovávání obcí z vojenského prostoru Brdy, tedy období druhé světové války. Jsou zde obsaženy národní dějiny a politické události té doby, které se vysídlování přímo týkaly. Tato část práce popisuje snahy obyvatel o vyjednávání s Němci, které bylo jen z části úspěšné. Většina lidí byla i přes protesty vystěhovávána. V této části práce jsou sledovány těžkosti s hledáním nového domova, stěhováním a také finančním vyrovnáváním. Další podkapitola se věnuje znovuosídlování vesnic po ukončení druhé světové války, sleduje návraty lidí do svých mnohdy velmi poškozených domovů. Je zde zmíněno také finanční vyrovnávání státu s obyvateli, jež je nedílnou součástí problematiky vystěhovávání obyvatel z obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá. Poslední podkapitola věnovaná samotnému vysídlování se zabývá druhou vlnou vystěhovávání, které bylo zapříčiněno rozšiřováním vojenského prostoru Brdy, stejně jako za druhé světové války. Jedná se o období let 1951-1953, kdy byla v Československu u moci Komunistická strana, a v důsledku studené války se Spojenými státy Americkým její představitelé rozšiřovali vojenské

prostory po celém území republiky, stejně jako Němci v roce 1940. Opět je zde popsáno snažení obyvatel o záchranu svých domovů, jejich problémy s nalezením nového útočiště a finanční problémy spojené s nepřiměřeným ohodnocováním nemovitostí ze strany státu.

Logickým pokračováním práce je další kapitola, která je věnována událostem po roce 1989, kdy v Československu přestala vládnout Komunistická strana. Lidé, kteří byli opětovně vystěhováni z vojenského prostoru, měli znovu naději na návrat do míst, kde dříve žili, ačkoliv v Kolvíně, Padrti, ani Záběhlé nezůstal stát ani jeden dům. Ve dvou podkapitolách této části práce se pojednává o Svazu vyhnanců z Brd, který vznikl právě po roce 1989 a jehož cílem je získat zpět své zabrané nemovitosti. Dále je zde věnován prostor mediálním ohlasům na toto téma. Jde o průřez médii a témata spojenými s vojenským prostorem Brdy a jeho osudem.

Závěrečná část práce je shrnutím dané problematiky a předpokládáním pokračování osudů obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá, na základě předchozích událostí v této oblasti v minulých letech.

1. LIDÉ V OBLASTI BRD

Tato kapitola pojednává o tom, že pohoří Brdy nejsou jen unikátním přírodním výtvozem, ale že tato na první pohled panenská příroda nese známky letitého působení člověka. Podle knihy Střední Brdy od Václava Cílka a kolektivu žili v Brdech lidé už za mladší doby kamenné. Od této doby až po dobu bronzovou zde vznikala hradiště (Plešivec, Žďár, Hradec a Třemšín), jež jsou nejvýraznějšími doklady pravěkého osídlení této oblasti. V 6. století našeho letopočtu začali do území Brd přicházet Slované a poté o několik století později vznikaly první vesnice a městečka. Mezi nimi také obce Kolvín, Padrť a Záběhlá, jejichž historie je obsažena v následujících podkapitolách.

Ačkoliv zde nikdy nežilo mnoho lidí, začež může povaha terénu, který tvoří hodně kopců a lesů, vznikla zde osobitá lidová architektura. Domy v brdských vesnicích měly obyčejně obdélníkový tvar a byly členěny na světnici a chlév. Někdy byla připojena i komora. Nejčastěji používaným materiálem pro stavbu bylo dřevo nebo vepřovice.¹ Štítové domy pak byly kryty dřevěnými latěmi.

V oblasti podbrdská nevznikalo žádné osobité nářečí. Je to zaviněno větší roztroušeností obyvatelstva a také vysokou migrací obyvatel. Největší vliv zde měla němčina, jež se nejvíce odrážela v pracovním slovníku mužů. Ani lidové oděvy zde nebyly nijak specifické. Lidé zde neměli žádné kroje, jaké známe například z Chodska nebo Moravy. Muži chodili většinou v pracovním oděvu, ženy ve skromnějším městském oděvu. Při slavnostních dnech se pouze oblékli do šatů z lepšího materiálu, nikoliv do jiného střihu. Muži, kteří pracovali jako horníci nebo hutníci si oblékli slavnostní uniformu.

¹ Vepřovice – usušená hlína se slámou

1.1 Historie obce Kolvín

Název Kolvín vychází ze slova Kalvín. Podle pověsti zde v počátcích vzniku obce žili obyvatelé vyznání kalvinského, podle nichž byla obec nazvána Kalvínem. Časem bylo toto jméno změněno na dnešní Kolvín.²

Jak se píše v Kronice obce Kolvín (Rottek, Svoboda, Müller, 19??), Kolvín byla malá vesnice na jihozápadním úpatí hory Palcíře a jeho nadmořská výška byla 700 metrů. Od Mirošova byl Kolvín vzdálený 6 km. První zmínka o Kolvíně je z roku 1381, kdy Nechval, řečený Kolvín z Kolvína, dostal odúmrt' v Nezvěsticích po Jindřichovi z Nezvěstic. Původně ale příslušel Kolvín hradu Drštce, kde byl v letech 1353 – 1376 pánem Dobrohost z Ronšperka. Roku 1390 drželi hrad Nechval, Sezema, Břeněk a Zdeněk, synové Dobrohosta, z nichž Břeněk r. 1431 Drštku držel sám. Po Břeňkově smrti dal král Jiří z Poděbrad Drštku i s okolními územími Oldřichovi z Rakové na Radyni a ten Drštku postoupil Václavu Lukavcovi z Račina r. 1455. Hrad byl za několik let zpusťšen. Kolvín a některé další obce, které dříve spadaly pod správu Dršťky, přešel pod správu vrchnostenského úřadu v Mirošově.

Ze 16., 17. a 18. století nejsou o Kolvíně dochovány žádné informace. Až z roku 1866 existuje zmínka o tom, že se místní občané báli příchodu Prušáků a schovávali před nimi hlavně mladá hezká děvčata. Prušáci dorazili v počtu 30 mužů. Poté, co narychlo odjeli, zanechali v obci mnoho potravin a dobrou pověst. V roce 1872 vypukl v Kolvíně veliký požár, při němž vyhořelo 5 usedlostí. Kolvín byl také často postižen povodněmi a krupobitím, které ničilo úrodu na polích.

První záznamy o počtu obyvatel obce Kolvína se dochovaly z roku 1895, kdy v Kolvíně žilo 576 obyvatel. Počet obyvatel se ovšem velmi měnil. Z části to bylo zapříčiněno dobrovolným vystěhováváním obyvatel do okolních obcí a měst za zdrojem výživy a zaměstnáním, ale často také do cizích zemí.

² Rottek, Václav – Svoboda, Jindřich – Müller, Oldřich. *Kronika obce Kolvín*. s. 3

Několik obyvatel se do Kolvína přistěhovalo, ale počet obyvatel, kteří z obce odešli, byl větší než počet těch, kteří se přistěhovali. Roku 1910 žilo v Kolvíně 441 obyvatel v 74 domech.

Škola byla v Kolvíně postavena roku 1894. Předtím děti navštěvovaly školu ve Skořicích. Škola byla postavena na pozemku koupeném od starosty Josefa Bílého za 253 zlatých a 50 krejcarů. Stavbu provedlo ředitelství velkostatku Zbiroh. Ke škole náležela také zahrada a letní tělocvična. Školu navštěvovalo až 145 dětí.

26. 7. 1914 byla v obci vyhlášena všeobecná mobilizace. V Kolvíně byly vyvěšeny žluté plakáty s císařskými nařízeními. Vojáci, jichž se vyhláška týkala, pořádali své záležitosti a psali poslední vůle. Nebylo rodiny, aby buď její člen, nebo blízký příbuzný nešel do války. Devatenáct ročníků, muži od 21 – 39 let, muselo narukovat a v pondělí 27. 7. 1914 odjela první várka. Dohromady z Kolvína odjelo 37 mužů.

Prvním příznakem války bylo zdražování potravin, jež stoupalo až do konce války. Potravin byl také velký nedostatek. Již v prvním týdnu války se také konaly odvody koní. Na Kolvíně jich bylo ze 14 odvedeno 7 a odkoupeno za 4900 korun. V roce 1915 byly obci předeepsány dodávky obilí. Ty byly z počátku mírné, ale později čím dál tím větší a dodání bylo vymáháno rekvizicemi. Lidé měli jen to, co si schovali. Tohoto roku byl vydán zákaz výroby bílého pečiva – rohlíků a housek. Skoro vše bylo vydáváno na lístky: mouka, chléb, maso, cukr, petrolej i tabák. Také byly zavedeny bezmasé dny, v nichž se maso nesmělo ani kupovat, ani konzumovat. Všechna tato nařízení neblaze působila na výživu obyvatel Kolvína, zejména na děti, které trpěly podvýživou. V tomto roce byly pravidelné odvody osmnácti- a devatenáctiletých mladíků. Odchodem mužů do války, častými odvody koní a rekvizicemi dobytka nastal nedostatek pracovních sil. Ženy a rodiny mobilizovaných braly podpory.

V roce 1916 se válečné poměry zhoršovaly. Byly konány odvody 43 a 50 letých mužů a starost o hospodářství spočívala téměř výhradně na ženách. Vrátil-li se někdo domů, našli se často anonymní udavači, kteří na něho poštváli úřady a znovu jej dostali na bitevní pole.

O státním převratu a vzniku Československé republiky se občané Kolvína dozvěděli hned 28. října 1918. Všude bylo mnoho radosti z ukončení války a prohlášení svobody. Dne 8 listopadu se konala školní slavnost a 17. listopadu slavnost obecní. Vyživovací poměry však byly v obci i nadále špatné. Vláda byla ještě několikrát nucena uchýlit se k rekvizicím. Jinak u občanů panovala radost z návratu vojáků, nebo v jejich brzký návrat doufali.

V roce 1921 bylo v Kolvíně 393 obyvatel v 76 domech. O devět let později měla obec Kolvín 374 obyvatel. V roce 1924 bylo obcí podáno několik důvodů proč nestavět vojenskou střelnici. Otázka střelnice byla v Kolvíně hojně diskutována. V roce 1925 si občané Kolvína kladli podmínky při zřízení vojenské střelnice.

Roku 1931 doléhá na obyvatele Kolvína hospodářská krize. Řada továren a podniků v městech stojí nebo omezuje výrobu a tímto opatřením se řada dělníků ocitá bez zaměstnání. Mnozí pobírají podporu od svých odborových organizací. Aby obec zmírnila nedostatek financí svých nezaměstnaných, uložila jim spravování místních cest, čištění příkopů a postavení nových veřejných záchodů.

Roku 1932 byla v obci provedena elektrifikace. První osvětlování obce pak bylo provedeno 11. října 1932 a místními bylo hodnoceno pochvalně. Električka mnohým občanům ulehčila práci. Obci ale přinesla velké výdaje a tak byly zavedeny dávky bytové, nápojové, z karet nebo například ze zábav.

Po vzniku protektorátu Čechy a Morava se do Kolvína přistěhovali uprchlíci z pohraničí. Byli to známí nebo příbuzní místních obyvatel, u kterých

se také ubytovali. Do Kolvína přišli i uprchlíci německé národnosti. K 31. prosinci 1938 bylo v Kolvíně napočítáno 387 obyvatel.

Vypovězením války v roce 1939 nastala ihned starost se zásobováním. Aby se někdo nezásobil na úkor druhých, zvláště chudších vrstev, byly zavedeny lístky na cukr, tuky, mouku, chléb, maso, uzenářské výrobky, různé potraviny jako rýži, cigorii apod. Také na mýdlo a textilie byly zavedeny nákupní lístky. Většina cen se zvýšila.

V roce 1940 bylo v obci nařízeno v důsledku nepřátelských náletů zatemnění všech bytů a budov, soukromých i veřejných. V Kolvíně bylo zpočátku prováděno jen povrchně, v druhé polovině roku však již důkladněji, neboť zatemnění bylo kontrolováno a nedodržování předpisů přísně trestáno.

Z důvodu včlenění našich zemí do prostoru Říše bylo nařízeno německo-české označení a pojmenování všech úřadů, změna razítek a nápisů. Do centrálních úřadů byli přiděleni uniformovaní němečtí pověřenci, většinou vojáci, kteří byli zdravotně postiženi z fronty. Do lesů byl přísný zákaz vstupu, lesnímu dělnictvu byly vydány německé průkazky.

Okolní oblast brdských lesů, sloužících za vojenské cvičiště, Němcům svou rozlohou nevyhovovala. Proto bylo rozhodnuto o rozšíření střelnice a také byly násilně vykoupeny padrtšské rybníky od velkostatku Colloredo-Mannsfeld ve Zbiroze. Aby bylo možno celý prostor uzavřít, uvažovalo německé vojenské velitelství v Jincích o zrušení několika obcí a sice: Hořice, Vísky, Trokavec, Skořice a Kolvín. Za tímto účelem se započalo s oceňováním všech nemovitostí včetně budov.

Ještě 19. ledna 1941 byly na místním obecním úřadě vydávány nové občanské legitimace, německo-české, s fotografiemi a otiskem palce pravé ruky. Ovšem již v první polovině roku probíhaly přípravy na vystěhování. Na jaře přišla do obce četnická asistence, jež měla na starost průběh evakuace, aby se děla v klidu a pořádku. Ona také přebírala od vystěhovalců jejich majetky

a klíče od bytů ukládala v obecní úřadovně. Od dubna se v místní kempeličce sestavovaly a psaly trhové smlouvy, a to s každým jednotlivcem zvlášť. Peníze za zabraný majetek vyplácela spořitelna města Rokycan.

Druhá polovina roku byla ve znamení shonu. Lidé hledali nové domovy nebo se uchýlovali k příbuzným. Na podzim začalo stěhování. V roce 1942, hned po skončení evakuace obyvatelstva obce, se v Kolvíně usadila německá firma „Tiefbau, Mutternehmen, Holzindustrie u.s.w. a Firma Fischer“. Z místní kempeličky byly zřízeny kanceláře firmy. Poté přišly transporty dělníků, kteří se ubytovali v opuštěných domech. Povozníci vozili z nádraží části rozkládacích dřevěných domů, dělníci zatloukali piloty na velkém prostranství mezi silnicí a novou hájovnou. Jak je uvedeno v knize Povídání o Brdech (Šefl, 2004) Budoval se veliký „Lágr“. Ten byl oplocen ostnatým drátem a v každém rohu byla postavena strážní věž. Původně to měl být tábor pro Poláky-zajatce, kteří sem měli přijít na práce. Zajatci sem však nepřišli. Byli tam ubytováni Češi, pracovní síly ze všech koutů Čech a Moravy, kteří sem byli přiděleni pracovními úřady. V srpnu se počet osazenstva lágru pohyboval mezi 6 až 7 tisíci.

Po skončení 2. světové války se dřívější obyvatelé Kolvína mohli vrátit zpět do svých domovů. Kdo měl jen trochu možnost, opravoval obydlí i hospodářské budovy a stěhoval se. Mnozí našli své domy zničené a tak se stěhovali do jiných. Do obce se také vrátili lidé z koncentračních táborů. K 1. listopadu 1945 byla vyhlášena měnová reforma, tudíž přestaly platit marky a protektorátní peníze. V roce 1946 bylo v obci pouhých 121 obyvatel. Hospodářsky byl život v obci zaujatý programem vlády. Připravovala se tzv. dvouletka.

Do konce listopadu 1946 musela být poslána majetková přiznání na předepsaných tiskopisech I, II, a to na základě zákona č. 134 Sb. ze dne 15. května 1946 o ozdravení a stabilizaci čs. měny. Mnozí občané Kolvína měli s vyplňováním tiskopisu problémy (s ohledem na vyvlastnění jejich majetků),

proto byla 28. října uspořádána ve škole porada, na níž bylo obyvatelstvo poučeno a názorně probráno několik případů.

V roce 1947 dosáhl počet obyvatel 136. V prosinci tohoto roku měla obec v provozu vlastní telefonní stanici. Po celý rok přijížděly do obce komise od Fondu národní obnovy, osidlovacího úřadu svazu měst a obcí a okresního národního výboru. Jedna komise stíhala druhou a občanstvo bylo zneklidněno, neboť žádný z bývalých majitelů usedlostí nevěděl na čem je a jaké bude konečné řešení.

Obec Kolvín, jako nejvíce postižená obec Podbrdská, byla zařazena do pomocné akce UNRRY. Obci byl přislíben jeden milion korun. V roce 1948 provedla komise Fondu národní obnovy nové a konečné odhady válečných škod a spolu s Národním pozemkovým fondem provedla v srpnu přiděl usedlostí původním majitelům. Obyvatelům bylo přislíbeno vyplacení válečných škod.

V roce 1949 byl Kolvín spolu s Padrtí a Záběhlou vyčleněn z okresu Rokycany a začleněn do Vojenského újezdu. Vojenský újezd byl vytvořen na základě zákona č. 169/1949. Na základě tohoto zákona byli také pozváni zástupci obce Kolvína na ONV Hořovice, kde jim bylo řečeno, že obec bude vystěhována. Důvodem této akce bylo „zvýšení“ obranyschopnosti soc. Tábora a zachování míru ve studené válce. V roce 1951 byly uskutečněny schůze obcí, které měly být vystěhovány, za účelem přesvědčení lidí o správnosti tohoto kroku a získání jejich souhlasu. Když způsob takového přesvědčování nepřinesl žádné výsledky, bylo postupováno po jednotlivcích.

Koncem roku 1952 se do Kolvína nastěhovala likvidační vojenská jednotka. V témže čase přišlo obyvatelům Kolvína sdělení od Ministerstva financí ČSR, kde bylo napsáno: „Z důvodu zvýšené životní úrovně pracujících se válečné škody vyplácet nebudou.“

Při násilném vysídlení v roce 1952 se oceňování nemovitostí řídilo ceníkem z roku 1939. V roce vrcholící inflace, kdy koruna neměla žádnou cenu, byly nemovitosti oceňovány podle ceníku z doby, kdy byl kurz koruny k dolaru 5:1. Válečné škody proplaceny nebyly, avšak dluhy vzniklé odstraňováním válečných škod, byly z ceny nemovitosti strženy neprodleně. Tím, že u dluhů byl přepočten při měnové reformě 1:5 a u peněz za nemovitosti 1:50, vznikly také situace, že prodávající měl kupujícímu státu doplácet. Nápravy se poškození dočkali jen ve výjimečných případech, a to soudní cestou.

1.2 Historie obce Padrt'

Název Padrt' znamenal něco zdrceného, rozlámaného, roztrhaného. Může vycházet ze slov: padrtě - označení pro polámané dříví v lese; padrt' – výraz pro drobné částčky, kousky něčeho, drt', tříšť; či padrtí – drobné rozlámané dříví. Jiná verze vzniku názvu Padrt' ovšem praví, že železná ruda, která se zde zpracovávala, se před vsazením do pece na vytavení „drtila“ a odtud název „padrt'“. Pravděpodobnější je spíše první verze, protože polámané stromy v lese byly v této oblasti určitě dříve než pece na zpracování železné rudy. Nehledě na to, že železná ruda začala být v této oblasti zpracovávána až v průběhu 14. století a název obce Padrt' se nachází již ve spisech z roku 1295.

Padrt' bývala malou obcí obklopenou panenskou přírodou. Lidé zde žili skromně. Jinak tomu ani být nemohlo, protože prostor, kde se Padrt' nacházela nenabízela příliš mnoho okolního bohatství. Lidé zde žijící byli většinou zaměstnání jako lesozemědělci, dřevorubci a nebo dojížděli za prací mnoho kilometrů do větších obcí. Peněz ale mnoho nevydělali, tudíž si každý musel obživu obstarat především chovem domácího zvířectva a pěstováním ovoce a zeleniny. Bohužel pro ně se Padrt' nachází v nepříliš vhodných přírodních podmínkách – velká nadmořská výška, dlouhé a studené zimy, rozsáhlé rybníky s častými mlhami, výskyt krutých mrazů, v létě naopak bouří a větrných smrští. Také půdní složení není u Padrt'ských rybníků příznivé. Přes

všechny tyto nepřízně počasí a podmínky k životu zde ale lidé žili po dlouhá staletí a nebýt zásahu státní moci, pravděpodobně by zde žili dodnes.

Jak je uvedeno v knize Padrt', pamětní kniha obce v Brdech v Čechách (Žán, 2001), první zmínky o Padrti se datují již z roku 1295, kdy území Padrtě ovládali páni z Drštky. Ještě dříve však toto území pravděpodobně ovládali páni z Homberka. Z roku 1295 také existují zprávy o přifaření obcí ke skořickému kostelu sv. Václava, mezi nimiž byla také Padrt'. Můžeme se tedy domnívat, že Padrt' vznikla o několik (možná desítek) let dříve.

V roce 1353 se držitelé hradu Drštka, tedy i okolních obcí stává rod Dobrohostů z Ronšperka. Dobrohost z Ronšperka zemřel roku 1376 a hrad Drštka se ocitl v držení jeho syna Břenka. Ten je vyznání katolického a v době husitských válek, přesněji v letech 1421, 1422 a 1431, chránil svůj hrad před útoky Tábořských vedených Janem Žižkou, kterým pomáhali i Rokycanští. Břeněk svůj hrad ubránil. Ovšem ne na dlouho, protože roku 1450 hrad dobyl a nechal rozmetat král Jiří z Poděbrad. Padrt' a ostatní obce, které dříve spadaly pod hrad Drštku, prodal svému straníkovi Oldřichovi z Rakové a ten je později prodal Václavu Lukavcovi z Osvračína. Po roce 1531 koupil toto území Florián z Gryspeku a u Padrtě založil dva rybníky – Hořejší padrt'ský rybník (s původní výměrou 115 ha) a Dolejší padrt'ský rybník (s původní výměrou 66 ha).

Po smrti Floriána z Gryspeku změnilo mirošovské panství (pod které nyní Padrt' spadala) několikrát majitele, až se jeho pánem stal v polovině 17. století Jan Antonín Vratislav z Mitrovic. V tomto období už existují zmínky o tom, že se v Padrti nachází mlýn, konkrétně roku 1658, a v roce 1670 zde vznikla železná huť a čtyři tyčové hamry. Dne 18. 7. 1726 bylo mirošovské panství i s rozsáhlými železárnami v Hrádku koupeno panovníkem v exekuční dražbě za 226000 zlatých a bylo připojeno k panství Zbiroh.

V roce 1771 bylo prováděno sčítání lidí a domů, bohužel údaje z Padrtě nebyly objeveny. Existují však údaje z roku 1778 od jistého pana Schallera, který tvrdí, že obec měla 30 popisných čísel a železné hamry. V roce 1781 docházely dle tereziánského katastru děti z Padrtě do jednotřídní školy do Skořic. Škola byla zřízena při skořické faře a byla určena pro děti z Padrtě, Skořic, Kolvína a Štítova. Děti bylo hodně, a tak byla dětem z Padrtě a Štítova přiřazena jako školní den středa. V roce 1804 byla v soukromém domě založena jednotřídní škola přímo v Padrti určená pro děti z Padrtě a Záběhlé. Děti bylo až 200, takže sedávaly i na oknech či na podlaze.

V roce 1836 měla Padrt' 63 domů s 350 obyvateli a v roce 1838 je uváděno, že se v Padrti nacházelo pět hamrů, jedna škola, jeden hostinec, jeden mlýn, jedna hájovna, 45 domů a 425 obyvatel, kteří se po úpadku železářství živí jako lesní dělníci, povozníci, rolníci a horníci.

Roku 1848 je v Rakousko-Uhersku zavedena povinná školní docházka a o rok později je v Rokycanech zřízen Okresní soud, pod který spadala i Padrt'. O další rok později – po zrušení patrimoniálních úřadů a zřízení správy politické a samosprávy - náležela Padrt' Okresnímu hejtmanství Rokycany, pod které spadalo celkem 111 katastrálních obcí.

Po 14 letech od zavedení povinné školní docházky postavili padrtští na vlastní náklady školu. Ta nesla název „Bohu a vlasti“. V roce 1874 žilo v Padrti přes 600 obyvatel. V tomto roce byla také v Rakousko-Uhersku zavedena metrická soustava místo dosavadních sáhů. Z roku 1878 se dochoval listinný dokument místní školní rady opatřený otiskem obecního pečetidlas nápisem „Pečeť samostatné obce Padrtě“. O 4 roky později byla škola v Padrti rozšířena z jednotřídky na dvoutřídku a později na trojtřídku.

Obyvatelé Padrtě neměli z práce v lese, kde převážná většina z nich pracovala, moc velké příjmy. Proto si někteří z nich začali roku 1889 přivydělávat jako hostitelé turistů, kteří Brdy rádi navštěvovali. Vedla zde

turistická stezka na vrch Kočka a poté i na Palcíř. V hospodě U Řebounů měl později pobočku Klub českých turistů. Roku 1896 bylo v Padrti evidováno 65 domů s 529 obyvateli, převážně katolíky, pracujícími v hornictví, zemědělství a láternictví. Domy se stavěly především ze dřeva a z vepřovic a měly šindelové či doškové střechy.

Velký zásah pro padrtské obyvatele přišel roku 1904, kdy byla ukončena těžba uhlí v Mirošově. Velká část obyvatel zde byla zaměstnána jako horníci a rodiny horníků zůstávají bez obživy. Někteří z nich proto odcházejí za prací například na Duchcovsko. Mladí, zejména pak děvčata, odcházejí sloužit buď k sedlákům nebo do městských domácností. Ve stejném roce byl v Padrti založen Sbor dobrovolných hasičů.

Dne 26. 7. 1914 byly vylepeny plakáty o mobilizaci. Záložní vojáci, jichž se povolání do války se Srbskem týkalo, začali pořádat své záležitosti a psát poslední vůle. Mobilizace se týkala mužů od 21 do 39 let. Během 1. světové války bylo rozhodnuto o stavbě školy, která bude společná pro Padrt a Záběhlou. Byla vybrána dvě místa – jedno v Padrti a jedno v Záběhlé. Okresní školní rada udělila povolení ke stavbě školy v Padrti. To vyvolalo spory mezi oběma obcemi a o rok později bylo nařízeno nové šetření. 63 žáků z Padrtě a 108 žáků ze Záběhlé mezitím chodilo do staré školy v Padrti. To už se psal rok 1918, konec 1. světové války, a vojáci, kteří přežili, se vraceli domů. Spor o školu vyvrcholil v roce 1920, kdy zemská školní rada povolila stavbu samostatné dvoutřídky v Záběhlé.

Podle sčítání lidu bylo v Padrti v roce 1921 313 obyvatel, z toho 164 katolíků. O dva roky později byla dokončena škola v Záběhlé. V létě využívali místní obyvatelé a hlavně přespolní návštěvníci, tzv. luďáci „pláž“ na východní straně Dolejšího rybníka zvanou Rožmitálka.

V roce 1924 přišla vojenská správa s návrhem zřídit v Brdech dělostřeleckou střelnici. Dotčené obce začaly okamžitě sepisovat důvody, proč

střelnici nestavět. Mezi důvody bylo například to, že by byla přerušena silnice do Strašic, kde byla místním obyvatelstvem vyhledávána lékařská pomoc. K brdským obcím se přidali i čeští vědci, spisovatelé, přidala se také Československá botanická společnost, Umělecká beseda, ústředí Jednoty československého lesnictva, Klub českých turistů a další korporace. O rok později ovšem vláda projekt dělostřelecké střelnice schválila. V roce 1927 uskutečnil vojenský zeměpisný ústav přesné vyměření armádou zabraných území a roku 1928 byly všechny pozemky určené pro střelnici armádou vykoupěny. I přes všechny tyto okolnosti v Padrti vzkvétal turistický ruch, který vzrůstal s rozvojem motorizmu a vlivem nízké ceny benzínu – kolem 1 Kčs za litr. V roce 1930 začal dokonce jezdit soukromý autobus na Padrt' a Rožmitál. Děti z Padrtě tak mohly za 1 Kčs cestovat do Mirošova do měšťanky.

Roku 1930 proběhlo předběžné sčítání lidu, domů a bytů. V Padrti s výsledkem 258 občanů a 68 domů. V tomto roce navštívil Padrt' prezident Tomáš Garigue Masaryk. Rokem 1931 začali obyvatelé Padrtě pociťovat hospodářskou krizi. Přibývalo nezaměstnaných. Řada z nich žádala o práci v lese a ti, na které se nedostalo, odcházeli pracovat na 2 měsíce na Českomoravskou vysočinu, odkud se vraceli se slušnými výdělky. O rok později zakázala vojenská lesní správa volné pochůzky lesem. Pouze úterý a pátek byly vyčleněny ke sbírání paliva v lese. V roce 1936 se v Padrti také objevují první motocykly.

Za husté sněhové vánice vstoupila do Brd dne 15. 3. 1939 německá armáda – wehrmacht. Střelnice byla přejmenována na „Truppenübungsplatz Kammwald“ a byl vyhlášen přísný zákaz vstupu. V roce 1940 byla brdská střelnice rozšířena německou správou i o zastavěná území obcí, tedy i Padrtě. Obyvatelé se museli vystěhovat s výjimkou lesních zaměstnanců a povozníků bydlicích na Padrti a v Záběhlé. Byl zakázán přístup do lesů a lesnímu dělnictvu byly vojenskou lesní správou vydány německé průkazky (Ausšveizy) a sice zelené pro kulturnice a žluté s fotografiemi pro stálé dělnictvo

a personál. Prodej palivového dříví byl zakázán, pouze ve slabých porostech byly místnímu obyvatelstvu přidělovány prořezávky. Včele obce stál místo starosty vládní komisař.

Během roku 1941 probíhaly odhady majetků, evakuace však byli obyvatelé Padrtě částečně ušetřeni, pokud se jednalo o již zmíněné lesní dělníky a povozníky. Místní lesní správa zůstala jako jediná v Brdech s českým vedením a to díky přednostovi lesního úřadu, který mistrně ovládal německý jazyk a byl obratný v úředním jednání s německým velitelstvím střelnice. Jelen se snažil pomáhat každému a všude, kde se dalo. Kdo v lese někdy i sebe méně pomáhal, byl vzat do seznamu a lesní správa se starala o jeho přestěhování z Kolvína do Padrtě a jeho náhradní ubytování. Proto se dělaly další seznamy a to těch, kteří si našli náhradní majetky a byty a jejichž domky se uvolnily. Po dlouhých jednáních vydalo německé velitelství rozhodnutí o přidělování bytů a domků lesním dělníkům.

Na obecním úřadě byly vydávány nové občanské německo-české legitimace s fotografií a otiskem palce pravé ruky. Do Padrtě byla za přísného dozoru převezena kolvínská veřejná obecní knihovna i s inventářem a také sem byla předána agenda kolvínského obecního domu.

V květnu 1942 byli v okolí Padrtě vysazeni parašutisté a do pátrání po nich byli zapojeni i místní obyvatelé. Pátrání však nebylo úspěšné, a tak následovaly noční hlídky a přísné kontroly všech osob procházejících krajem.

Téhož roku do lesů v okolí nastupuje až 7000 dělníků, kteří v lese pracují pro firmu Wilhelm Fischer z Mannheimu. I padrtěští formani s koňským potahy přibližují dříví z polomů ke dvěma narychlo vybudovaným úzkokolejným tratím, po kterých se sváželo dříví na tři rychlořezné pily do Mirošova.

Veřejní zaměstnanci museli prokazovat svůj rodinný původ až do třetího pokolení ze strany manžela i manželky, museli se podrobit jazykovým

zkouškám z němčiny a kdo neobstál, měl prozatím jen zastavený služební postup. V roce 1943 si Němci na vrchu Praha zřídili opěrný bod moderní pozorovací stanice, odkud šlo přes Padrt' vedení do Plzně a dál do Německa.

V sobotu 5. května 1945 přinesli lidé, kteří přijeli z Mirošova do Padrtě zprávu, že je konec války. Byla vyvěšena československá vlajka a německé nápisy byly nahrazovány českými. Ve čtvrtek 10. května přijely do Padrtě dva džípy americké armády s velkými bílými hvězdami. Na každém byli čtyři vojáci. Děti dostaly od vojáků čokoládu a dospělí cigarety. Místní obyvatelé jim na oplátku přinesli občerstvení. V květnu dorazila do Padrtě také Rudá armáda. Do obce se zpět do svých mnohdy zdevastovaných domovů vraceli i vystěhovaní obyvatelé.

K 1. 11. byla ohlášena měnová reforma. To znamenalo, že německá marka a protektorátní peníze přestaly být zákonným platidlem. Dekretem prezidenta Beneše byly zrušeny všechny tržební smlouvy uzavřené za okupace Němci. Zabrané majetky se vrací do rukou původních majitelů s tím, že od Němců obdržené částky se musejí vrátit. Brdská dělostřelecká střelnice začala fungovat tak jako před válkou.

Komise fondu národní obnovy provedla roku 1948 nové a konečné odhady válečných škod a spolu s národním pozemkovým fondem provedla v srpnu přiděl usedlostí původním vlastníkům. O rok později byl vydán zákon č. 169 o vojenských újezdech a území brdské střelnice je od té doby nazýváno Vojenským újezdem Brdy. V roce 1952 ale přichází pro obyvatele Padrtě i okolních obcí stejná rána jako jim uštedřili Němci v roce 1940 – požadavek na vystěhování. Místní obyvatelé se však nechtějí znovu vzdát svých domovů, a tak navrhují, že v případě, že zde bude dělostřelecká střelnice, budou prostor střežit a vojákům maximálně vycházet vstříc. Dokonce byla utvořena šestičlenná delegace žen (po dvou z Padrtě, Záběhlé a Kolvína), která se vydala osobně za prezidentem Gottwaldem za účelem protestu proti vystěhování. K prezidentovi však ani nebyly připuštěny a paní Zdeňka Třešková, obyvatelka

Padrtě, která se delegace účastnila, byla vystěhována jako první a byl jí odebrán vyživovací příspěvek na děti. Manžela měla v té době na vojně.

Při násilném vysídlování byly nemovitosti oceňovány ceníkem z roku 1939 z doby vrcholící inflace. Koruna v té době neměla žádnou cenu a navíc byl stanoven strop půl milionu korun za jednu nemovitost. Nepomohlo ani nepodepsání tržové smlouvy na prodej nemovitosti. Nemovitost byla v takovém případě zestátněna, jak se stalo manželům Hodkovým. V Padrti fungoval stěhovací vojenský oddíl, u kterého si vystěhovávající museli včas objednat potřebný počet vozidel. Stěhování po objednaném termínu bylo prováděno na náklady vystěhovávajících. V roce 1953 už domy začínají srovnávat se zemí buldozery. Některé domy již předtím sloužily jako cíle dělostřeleckých granátů. Původní pomník padrtských padlých v I. světové válce byl přesunut do Skočic. S vystěhováním obce skončila také činnost lesní správy Padrt'. Jako poslední stavení stála ještě v roce 1968 budova lesovny. V roce 1979 se Padrt' se svými rybníky a potoky stala součástí chráněné oblasti přirozené akumulace vod.

1.3 Historie obce Záběhlá

Název obce Záběhlá je spjat s pověstí, která byla 4. 1. 1956 zachycena z vyprávění pana Josefa Kotory z Trokavce. Pověst praví, že kdysi blízko teslínského kláštera v sousedství Padrti bývala malá víska Břízkovec. Byla však ve válkách zničena. Tehdy prý, jak si lid v okolí vyprávěl, prchali její obyvatelé před pronásledovateli a zběhli do sousedních hlubokých lesů, kde založili novou osadu, jež od těch časů nesla jméno Záběhlá.

Vznik obce Záběhlá není spojen s žádným konkrétním datem. Jak se píše v Kronice života obce Přední a Zadní Záběhlé (Podzimek, 1991), její osídlení souviselo především se společenskými a hospodářskými poměry své doby, kdy

byl správním jednotkou systém feudálních panství. Jejich hospodářský chod byl udržován poddanstvím.

Dějiny Rožmitálského regionu, kam oblast Záběhlé příslušela, byly ve feudální době nerozlučně propojeny s dějinami tohoto panství. Po zřízení arcibiskupství v Praze r. 1344 daroval o tři roky později šlechtic Sezema z Rožmitálu polovinu panství pražskému arcibiskupovi. Lze předpokládat, že tento velkorysý dar souvisel s uvedením do funkce prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic.

Od r. 1623 patřilo celé panství pražskému arcibiskupství. Knížecí arcibiskupský velkostatek Rožmitál existoval po celá staletí až do roku 1948. Největší hodnotou panství kromě šesti dvorů byla rozsáhlá výměra zachovalých lesů. Původní porosty byly pralesního typu. Lesy se členily na osm revírů: Roželov, Štěrbina, Hutě, Teslíny, Varta, Záběhlá, Bor a Vranovice. V lesích byl dostatek zvěře všeho druhu.

Před založením obce Záběhlá byla známa tamní oblast. V roce 1565 byly zmíněny tamní louky, jinak tu byly lesy a porostlé keře, jež se musely pro louky a pole pracně upravovat. Tamními místy dlouho předtím procházeli lesníci a lovci. Nacházela se zde tzv. Cesta záběhelská, která vedla až do Rožmitálu ke kostelu.

Proč došlo k osídlení? Počátkem 18. Století bylo rožmitálsko téměř pusté a málo obydlené. Byly to důsledky třicetileté války, která způsobila téměř vylidnění a ta hrstka lidí byla postižena morovou vlnou, zejména v r. 1681. Morových vln bylo několik v důsledku neúrod, hladu a nemocí. Památkou jsou dva morové hřbitovy poblíž Nového rybníka, kde v době moru umíralo ve farní oblasti Starý Rožmitál až 80 lidí týdně.

Obtížnou situaci v rožmitálském panství řešil úspěšně pražský arcibiskup František Ferdinand, hrabě z Khünburgu, který byl v této funkci od r. 1710 do

r. 1731. V roce 1730 založil obec Záběhlou s výhradně českým obyvatelstvem. Záběhlá byla v dřívějších dobách okolními lidmi nazývána také „Mozolín“ nebo „Mozolov“.

V době založení osídlilo Záběhlou 12 rodin. Po postavení chalupy obdržela každá rodina 12 sáhů délky (1 sáh = 1,778 m) a 3 sáhy šířky, což tvoří plochu 113,8 m². Každý pak obdržel ještě 3,52 hektarů luk a polí k obdělávání. Roboty jim byla na 12 let prominuta.

Roku 1879 byla v Záběhlé podle dochovaných záznamů zřízena také četnická stanice. Byla obsazena dvěma četníky, a to vrchním strážmistrem a strážmistrem. V roce 1926 byla ale četnická stanice zrušena a přemístěna do Věšína.

Roku 1790 už bylo v Záběhlé 22 domů a jejich počet se neustále zvyšoval. V roce 1921 už bylo v Záběhlé 77 domů a 447 obyvatel. Do roku 1939 přibyla škola, kaple, 2 fořtovny a 3 hájovny. Škola zde byla vybudována roku 1923 na pozemku, který občané věnovali zdarma. Do této doby chodily děti do školy v Padrti.

Události období 1. světové války jsou popisovány na základě očitých svědků. K vyhlášení mobilizace v obci Záběhlá došlo dne 26. 7. 1914 při pořádání nedělní zábavy. V jejím průběhu se dostavil a zábavu přerušil tehdejší vrchní četnický strážmistr Štajner a vyvěsil na viditelném místě červený plakát oznamující vyhlášení všeobecné mobilizace. Všichni muži do 40 let byli povinni se hlásit na okresním hejtmanství a byli eskortováni na frontu. Celkem bylo ze Záběhlé naverbováno 48 mužů, z toho jich 14 padlo.

Po odchodu těchto mužů nastal v obci velmi těžký život. Veškerá tíha zajištění výživy početných rodin spočívala výhradně na ženách. Na obyvatele obce dolehla veliká bída a hlad. Docházelo také k tomu, že vojsko rekvírovalo pro potřeby armády domácí zvířectvo a tím byly ožebračeny četné rodiny, pro

kteří tato zvířata znamenala celý jejich majetek a obživu. Byl katastrofální nedostatek potravin a ženy musely doslova žebrať u tehdejších sedláků i v dalekém okolí. Při návratu k rodinám se musely ukrývat před rakouskými četníky, kteří je nemilosrdně pronásledovali a docházelo i k tomu, že jim vyžebnané potraviny zabavovali.

V roce 1927 byl Zaběhelský revír vyvlastněn státem a bylo započato s budováním vojenské střelnice. Rozloha vyvlastněného lesního porostu byla 1,048 ha. Současně byly předány československému státu od arcibiskupského velkostatku Rožmitál revíry Nepomuk, Bor a Vranovice.

V obci byl také zřízen pro řízení občanských záležitostí „Obecní úřad“. Toto uspořádání se zachovalo až do r. 1939. V čele obecního úřadu stál starosta, který byl volen v tajných volbách. Úřad měl vždy sídlo v soukromém domě stávajícího starosty a podléhal politickému okresu Blatná.

Začátek okupace, tj. od 15. 3. 1939, se dění obce přímo nedotýkal a ani nijak neovlivňoval život v obci, který pulzoval normálně. Do vesnice přijížděly náhodně pouze sporadicky malé motorizované jednotky Wehrmachtu bez zvláštního určení. Na sklonku r. 1940 byl Wehrmachtem vydán rozkaz provést urychlené vystěhování všech občanů z obcí Záběhlá, Padrt', Kolvín, Skořice, Trokavec, Štítov a Myť z důvodu rozšíření stávající vojenské střelnice Brdy. Před započítím vysídlovací akce okupanty byly provedeny dílčí úpravy tohoto drastického rozkazu a sice tak, že u obcí Záběhlá a Padrt' byla učiněna výjimka, která spočívala v tom, že lesákům, lesním dělníkům a povozníkům bylo povoleno nadále zůstat v obci. Vysídlovací povinnost se zúžila na občany, kteří nebyli zaměstnanci Vojenské lesní správy a ti se museli vystěhovat ihned bez ohledu na to, zda mají zajištěno náhradní ubytování. Nové bydliště si musel vyhledat každý sám. S vystěhováním bezprostředně probíhalo i vykupování nemovitostí, tedy domů a pozemků, a to za velmi nepříznivých finančních podmínek.

V důsledku vystěhování velké části obyvatel bylo zastaveno vyučování na zdejší dvoutřídní obecné škole a děti zbývajících obyvatel byly nuceny chodit opět do školy na Padrti. Do vyprázdněné školní budovy se ubytovalo v r. 1941 vládní vojsko v počtu 34 mužů. V roce 1942 bylo ale vládní vojsko odveleno do Itálie a po jeho odchodu okupovali budovu školy vojáci Wehrmachtu v počtu 250 mužů, kteří zde prodělávali základní výcvik před odesláním na východní frontu.

Na ochranu Říše v zájmu pořádku byla na Přední Záběhlé ve fořtovně zřízena četnická stanice, která byla obsazena šesti českými četníky. Velitelem stanice byl vrchní strážmistr. Z tohoto počtu měl vždy jeden četník nepřetržitou službu a měl neustálý přehled, co se v obci ve dne i v noci děje, o čemž byli občané průběžně informováni. Spolupráce po této stránce byla s občany výborná a byla založena na vzájemné důvěře.

Začátkem roku 1945 byl vybudován západně od Přední Záběhlé na lesní louce „Studánka“ tábor pro výcvik „Hitlerjugend“. Chování této „Říšské elity“ bylo doslova utrpením pro obyvatele Přední Záběhlé. Na štěstí neměl pobyt této elity dlouhého trvání.

Kolem 25. března 1945 byl vysazen v Zadní Záběhlé sovětský paradesantní oddíl o síle 9 mužů, který se však po vysazení brzo prozradil. O prozrazení tohoto výsadku se postaral Čech, který pracoval na pila v Padrti. V partyzánské činnosti tomuto oddílu pomáhali obyvatelé Záběhlé.

O pražském povstání se obyvatelé Záběhlé dozvěděli z rozhlasových přijímačů. V této době nebyl ještě zaveden elektrický proud a proto se používaly radiopřijímače napájené akumulátorem nebo bateriemi. V mnohých rodinách se ještě používala krystalová rádia na sluchátka. Na základě výzvy k povstání 5. května 1945 bylo přikročeno k přípravě akce na odzbrojení posádky Wehrmachtu na vrchu Praha. Záběhelští muži však měli k dispozici dohromady pouze 4 brokovnice. Několik mužů z Přední Záběhlé se dohodlo

vyslat 2 mladší muže na průzkum. Po přiblížení se k objektům na vrchu Praha začala střelba ze samopalů a proto museli ustoupit zpět. Mezitím přijel v osobním automobilu lesní správce Jelen z Padrtě se svým jedenáctiletým synem, polesným Blažkovcem a technikem Kreidlem z Kolvína. Správce Jelen byl rozhodnut odjet na vrch Praha a přesvědčit posádku, že je konec války a aby posádka složila zbraně. Němci však vyjednávače postavili ke zdi se zdviženýma rukama. Kreidl se v domnění, že je Němci hodlají zastřelit, rozhodl uprchnout do lesa. Němci na něho okamžitě začali pálit ze samopalů. O jeho dalším osudu ostatní nic nevěděli. Když muži, kteří zůstali na Záběhlé, uslyšeli střelbu, okamžitě zorganizovali výpravu o 25 mužích vyzbrojených pouze několika brokovnicemi. Ale proti přesile dobře ozbrojených Němců neuspěli, byli zajati a zadržováni jako rukojmí. Po delším vyjednávání byli po půlnoci propuštěni. Druhého dne byl Kreidl nalezen mrtvý zakrytý chrastím a pohozený zeminou. Touto dramatickou událostí skončil pobyt fašistických okupantů v katastru tiché brdské vesnice Záběhlá.

Po osvobození se zdálo, že akutní nebezpečí již nehrozí a život v obci se začal pozvolna normalizovat a vše nasvědčovalo tomu, že krize vysídlování je překonána. Všechny tyto naděje byly přervány neúprosným a neodůvodněným rozhodnutím o úplném vysídlení všech obyvatel obce.

Tragickému rozhodnutí o osudu obyvatel obcí Padrtě, Kolvína, Záběhlé a také Velců a Hrachoviště předcházela různá tajná jednání na úrovni vrcholných státních orgánů, včetně ÚV KSČ. Garantem těchto jednání bylo tehdejší Ministerstvo národní obrany v čele s ministrem arm. gen. Alexejem Čepičkou.

Ve věci vysídlení obcí se jednala dne 7. 1. 1952 schůze, kde zástupci státu komunikovali se zástupci obcí a odpovídali na jejich dotazy a návrhy možných alternativních řešení. Jako pravou příčinu nutného vystěhování obcí uvedl dr. plk. Kokeš západní imperialisty a jejich stále stoupající zbrojení a přípravu agrese vůči táboru světového míru a demokracie, vedenou Sovětským svazem.

Z tohoto důvodu podle Kokeše měla armáda trvat na svém požadavku úpravy prostoru Brdy, spočívající v úplném vysídlení pěti obcí. Kokeš také uvedl, že stěhování bude provedeno nákladem vojenské správy.

Násilné vystěhování obyvatel obce Přední a Zadní Záběhlé v r. 1952 tehdejšími vojenskými orgány bylo tragické a zkrátilo život několika starším usedlíkům této obce. Ti neunesli spáchanou křivdu, spojenou s násilným vyhnáním z rodné hroudy. Bránili se, nechtěli odejít a čekali až do poslední chvíle, ale nakonec musel domov pod obrovským tlakem opustit.

2. VYSTĚHOVÁNÍ OBCÍ Z VOJENSKÉHO PROSTORU BRDY

„Dvacáté století se do dějin kromě jiného zapsalo jako období nucených přesunů celých skupin obyvatelstva i národů. Příčinou byl buď nacismus, rasová či třídní nenávisť totalitních režimů nebo jiné zájmy vysoké politiky, na které obyčejní lidé dopláceli ztrátou domova a někdy i života. Ani území dnešní České republiky nebylo těchto transferů ušetřeno. Zdaleka největší akcí v tomto směru byl odsun tří milionů Němců po roce 1945. Ovšem zcela ve stínu této akce dodnes zůstává otázka vysídlení mnoha desítek českých, moravských a slovenských obcí z tzv. vojenských výcvikových prostorů. Osudy obyvatel těchto vesnic byly neméně dramatické. Zejména sociální rozměr těchto přesunů představoval velký problém a hlavně psychickou zátěž pro starousedlíky. Několik vesnic bylo dokonce v průběhu několika málo let tímto způsobem obětováno dvakrát; jednou nacisty a podruhé komunisty. To byl případ vojenského prostoru Brdy.“³

2.1 První vysídlení 1940-1942

Krátce po okupaci zbytku českého území obsadila německá armáda také dělostřelecký výcvikový prostor Brdy, kde poté probíhal výcvik wehrmachtu, který zde vybudoval i radarový systém na ochranu Prahy. Ovšem Němci neměli se zabranými či nově vybudovanými vojenskými prostory úmysly pouze výcvikové. Měly se stát zkušebními územími pro osídlení německými kolonisty, pochopitelně po vyhrané válce.

Již tzv. Hossbachův protokol z 5. listopadu 1937 počítal s vysídlením asi dvou milionů Čechů a následnou německou kolonizací českých území. Prostředkem k této nové sídelní politice se měl stát Pozemkový úřad, provádějící během první republiky pozemkovou reformu. Němci jej ovládli již

³TOPINKA, Jiří. *Minulostí Berounska 7*. Státní oblastní archiv, 2004. ISBN 80-239-3288-8. s. 160

v květnu 1939. První němečtí osídlenci z Besarábie byli ubytováni v protektorátu v roce 1941. Tomuto účelu měla Němcům po plánovaném vítězství ve válce zřejmě sloužit i jiná cvičiště, a tak se začalo připravovat rozšíření stávajících vojenských cvičišť v Milovicích, u Vyškova a v Brdech.

Celá akce začala na základě výnosu říšského protektora z 11. dubna 1940, kterým se nařizovalo vysídlení obcí ve vojenských prostorech. Postižených se samozřejmě nikdo na nic neptal, protektorátní úřady musely nařízení německých okupačních úřadů splnit. Na případné protesty se nebral ohled.

Již od jara 1940 probíhaly odhady majetku a sepisovaly se trhové smlouvy s obyvateli postižených obcí. Vše komplikovala skutečnost, že vysídlované obce patřily do tří politických okresů: Rokycany, Blatná a Hořovice. Proto byl péčí o vysídlované pověřen zprvu Okresní úřad v Rokycanech, který na podzim téhož roku předal tyto pravomoci Ústavu pro péči o přestěhovalce při ministerstvu sociální a zdravotní správy, který se staral mimo jiné také o Čechy vyhnané z pohraničí v roce 1938. Ústav zřídil Přesídlovací kancelář se sídlem v Rokycanech, která měla vyřizovat veškeré praktické záležitosti spojené s přestěhováním, především vyhledávala vhodné náhradní objekty pro ubytování. S jejich zajištěním byla potíž. Volné byty takřka neexistovaly, ještě horší to bylo s volnými zemědělskými usedlostmi. Postižení obyvatelé se samozřejmě nespolehali jen na tipy od přesídlovací kanceláře, která je získávala prostřednictvím jednotlivých okresních úřadů, ale mnoho z nich samo aktivně vyhledávalo nové domovy. Šlo o závod s časem.⁴

Jak se dále píše v knize *Minulostí Berounska 7* (Topinka, 2004), nalezení nové usedlosti skutečně dělalo místním rolníkům největší starosti. Vždyť ze všech tří rozšiřovaných vojenských cvičišť bylo k 1. lednu 1940 asi 575 rodin zemědělců bez půdy, kteří dříve obhospodařovali 3650 ha. Ministerstvo vnitra dokonce v této souvislosti navrhovalo využít konfiskovaný židovský majetek. Do jaké míry a zda vůbec byl tento majetek využit, není známo, s největší

⁴TOPINKA, Jiří. *Minulostí Berounska 7*. Státní oblastní archiv, 2004. ISBN 80-239-3288-8. s. 163

pravděpodobností však nikoli, protože nacisté si židovský majetek zajišťovali pro sebe. Rolníci se velmi často setkávali se spekulací ze strany držitelů usedlostí, jejichž majitelé záměrně zvyšovali ceny či odmítali prodat, i když usedlost nevyužívali. Na tento přístup některých spoluobčanů se také sneslo nejvíce stížností ze strany přesídlenců. Ovšem české úřady nemohly v těchto případech mnoho dělat, a tak Ústav pro přestěhovalce alespoň intervenoval u jednotlivých okresních úřadů, aby neschvalovaly trhové smlouvy u osob, které odmítly prodat své majetky přesídlencům. Stejná nechuť vůči přesídlencům-nezemědělcům se projevila i u lidí, kteří je mohli ubytovat. Tady alespoň přesídlovací kancelář vydávala ubytovací příkazy těm majitelům, kteří měli volné obytné kapacity; ti se proti nim většinou odvolávali, ale marně. I přes obrovské potíže se však části rolníkům podařilo sehnat náhradní usedlosti. Nejúspěšnější v tomto ohledu byli rolníci z Kolvína.

Potíže nastaly s vyplácením finančních náhrad za vykoupený majetek, který se nyní stával majetkem Říše. Odškodné mělo být vyplaceno podle tzv. obecných cen z roku 1939. Již touto skutečností byli majitelé domků poškozeni. Původní výše náhrad ani nepostačovala ke koupi nové usedlosti za tržní ceny a mnohé stížnosti ze strany majitelů a také intervence ministra vnitra u říšského protektora způsobily, že Bodenamt (pozemkový úřad) poněkud zvýšil výkupní ceny. Ovšem řada rodin navíc musela ze svých domků splácet hypoteční dluhy. Některé protektorátní úřady kromě toho projevily vše možné, než ochotu přesídlencům nějak pomoci. Tak například těm, kteří dostali vyplacenou náhradu, a na jejich domku vážla hypotéka, bylo zadržováno 20% z vyplacené částky na úhradu hypotéky. Tím se přesídlencům možnost koupě nového domku ještě více vzdálila.

Byrokratické průtahy a překážky nepředstavovaly jediný problém. Náhrady někdy nepostačovaly na zakoupení nových domků, protože ceny na volném trhu byly mnohem vyšší, navíc výplaty odškodného se opožďovaly. Podle informace pro ministra vnitra ještě počátkem ledna 1941 zatím žádný přesídlenec neobdržel finanční vyrovnání, přitom se však museli rychle

vystěhovat. Teprve poté se vyplácení náhrad rozběhlo. Ovšem ještě v polovině února 1942 podle informace ministerstva vnitra 36 rodin nedostalo ani korunu. Vláda alespoň rozhodla poskytovat přestěhovalcům bezúročné půjčky v celém protektorátu.

Vyklízení vojenského prostoru Brdy začalo již na podzim 1940. V první fázi se vysídlení mělo týkat asi 65 rodin ze Záběhlé a části obce Padrt', asi 20 domů. Na jaře 1941 byla ukončena druhá fáze vyklízení brdského prostoru. K 1. dubnu se vystěhovali zbývající obyvatelé obcí Záběhlá, Kolvín i Padrt', s výjimkou lesních dělníků. Tyto obce úředně zanikly již k 1. červenci 1941. Na jaře roku 1942 bylo vystěhování brdských obcí v podstatě ukončeno. Do prvního listopadu 1942 bylo vystěhováno z celého brdského prostoru 2429 obyvatel, z nich 251 zemědělců, kteří obdělávali 3200 ha půdy. Pouze 162 rodinám lesních dělníků povolila vojenská správa zůstat v brdském prostoru. Na náhradách vyplatil Bodenamt přesídlencům bezmála 100 milionů korun.

2.2 Poválečné návraty

Po skončení druhé světové války se hranice vojenského prostoru vrátily do původních hranic a původní majitelé se z velké části vraceli do svých často poničených domovů, které jen s velkou námahou a finančními potížemi obnovovali. Řada z nich dostala sice náhrady za válečné škody, ty však byly uloženy po měnové reformě v roce 1945 na tzv. vázaných vkladech, s tím, že budou uvolněny později. Bezpráví vůči přesídlencům spočívalo v tom, že své vlastní domy a pozemky, zabavené Němci, museli opět vykoupit, protože se jednalo o německé konfiskáty. Jedinou výhodou bylo, že oproti ostatním občanům jim k výkupu vlastních domů bylo výjimečně povoleno vybrat úspory z vázaného vkladu.

Velkou pomoc navrátilcům poskytla mezinárodní organizace pro hospodářskou obnovu UNRRA, přičemž největší část materiálu poskytly Spojené státy. Tato pomoc byla podle usnesení československé vlády z 19.

prosince 1947 směřována především do území poškozených výstavbou vojenských cvičišť. Poškození měli nárok na maximálně 20 000 Kčs. Ze strany státu se lidé náhrady válečných škod dočkali jen z malé části. Podle zákona byly výplaty válečných škod odloženy a poskytovaly se jen zálohy na ně. Podle směrnice ministerstva vnitra z roku 1946 ovšem jen do výše 50% zjištěné škody, nejvýše však 50 000 Kčs. Po roce 1948 se zálohy poskytovaly již jen sociálně nejslabším, a to jen v nejnutnějších případech. Po zahájení kolektivizace zemědělství navíc začal stát uplatňovat třídní přístup, a tak na zálohy měli nárok jen soukromí zemědělci do 20 ha a jen tehdy, pokud měli splněné často vysoké státní dodávky potravin. Definitivně se výplaty záloh zastavily v roce 1951. Válečné škody občanům již proplaceny nebyly, režim postrádal finance, které v té době vrhl především do jednostranného rozvoje těžkého průmyslu a do armády.

2.3 Druhé vysídlení 1951-1953

Po válce sice byly lidem nemovitosti vráceny, ale ne na dlouho. Sovětský svaz byl ve studené válce se západními zeměmi a v zemích, kde měl vliv na politiku, tedy i v Československu, prosazoval militarizaci ekonomiky. Armáda (spolu s bezpečnostními složkami) v letech 1949-1953 spolýkala celou polovinu všech investic do národního hospodářství, navíc ekonomika se orientovala na těžký průmysl. Armáda se na ozbrojený konflikt připravovala systematicky již od roku 1948. Součástí příprav na ozbrojený konflikt bylo také rozšiřování vojenských prostorů. Přípravy na rozšíření vojenských cvičišť se rozběhly na základě zákona o vojenských újezdech č. 169/1949. Již tehdy byla předběžně vytipována území, která by připadala v úvahu pro vojenské účely.

Na základě usnesení vlády ČSR ze dne 18. října 1949 a ze dne 6. června 1950 byl s účinností od 1. července 1950 zřízen Vojenský újezd Brdy, složený z částí území tehdejších okresů Hořovice, Příbram, Blatná, Blovice a Rokycany. S tím, že od uvedeného data se příslušnost ONV v Hořovicích

v celém oboru lidové správy vztahovala na území vojenského prostoru Brdy a vedle toho i na obce územím tohoto vojenského újezdu obklopené. Veškerá tato území, pokud dosud náležela do příslušnosti KNV Plzeň, přešla pod příslušnost KNV Praha. Příslušnost k dosavadním soudům těchto obcí nebyla dotčena. Sídlo újezdního úřadu zůstalo v Jincích.⁵

V důsledku zřízení Vojenského újezdu Brdy byly na základě výnosu ministerstva vnitra ze dne 15. června 1950 připojeny obce Kolvín, Padrt' a Záběhlá s účinností od 1. července 1950 do obvodu ONV Hořovice a KNV v Praze. Vojenský újezd Brdy tedy k 1. červenci 1950 zaujímal části katastrů obcí rokycanského okresu, a to Dobřív, Kolvín, Mirošov, Padrt', Skořice, Strašice, Štítov, Těně, Trokavec a Záběhlá.

Koncem roku 1951 hlasovali občané postižených obcí, zda souhlasí s vysídlením, které již schválilo ÚV KSČ. Drtivá většina občanů se jednoznačně postavila proti vystěhování. Celkem mělo být z brdského vojenského prostoru vysídleno 284 rodin, tj. cca 700 lidí. Lidé se postupně začali rozjíždět po okolí, aby si opět vyhledali nové domovy.

Jak je uvedeno v knize *Minulostí Berounska 7* (Topinka, 2004), průběh vysídlování velmi stěžoval fakt, že armáda lidem nabídla neúměrně nízké ceny za zestátňovaný majetek. Ministerstvo národní obrany stanovilo náhrady, stejně jako Němci, podle obecných cen z roku 1939. Přitom maximální náhrada za zemědělskou usedlost činila jen 450 000 Kčs. Občané vysídlovaných obcí poukazovali na to, že dostali méně než od Němců za války.

Když už lidé poznali, že je opětovné vystěhování nemine, snažili se vyjednat si alespoň dobré finanční ohodnocení svých nemovitostí, nebo kvalitní náhradní ubytování. Ale to při platných směrnících, které užívala armáda, nebylo dost dobře možné. Kromě toho hodnota nemovitostí nebyla jediným určujícím znakem při odškodnění. Svou roli zde hrál také nesouhlas

⁵ŠEFL, Josef. *Povídání o Brdech*. Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2004. ISSN 0862-5387

s komunistickou politikou. A tak lidé, kteří byli proti režimu, dostali mnohdy o několik desítek tisíc korun méně. Občanům, kteří odmítli podepsat smlouvu, byla svévolně snížena cena o 30 000 Kčs. Podle politického sekretariátu kladly obce Kolvín, Padrt a Záběhlá organizovaný odpor, přičemž organizátory odporu byli nejen větší zemědělci, kteří ostatně zapadali do ideologického konceptu třídního nepřítele, ale kupodivu také kovorolníci, vesměs komunisté, kteří se odmítali nastěhovat do nových závodních bytových jednotek.

Teprve během podzimu se podařilo přesídlování urychlit. Podle bilanční zprávy ministerstva obrany byla v polovině prosince 1952 drtivá část obyvatel ze všech obcí již vysídlena. Stěhování čekalo ještě na dalších 58 rodin, které nuceně odešly ze svých domovů buď do konce roku 1952, protože řada původních obyvatel protahovala stěhování, jak jen mohla, aby v původním domově mohli strávit ještě své poslední Vánoce, anebo počátkem roku 1953. V druhém případě šlo o lesní dělníky, kteří čekali na dokončení domků Delta.

Ještě více než vlastní přesídlení obyvatel se protahovalo vyplacení náhrad za zestátněný majetek. Výplaty dlouhé měsíce vázly a pak přišla pro vysídlené občany další tragédie: měnová reforma. Teoreticky na tom byli lépe ti, kteří odmítali dohodu dlouho podepsat, protože obdrželi náhrady již v nových penězích. Prakticky však byly tyto náhrady beztak malé, protože je stanovil úředně okresní národní výbor podle paragrafu 11 zákona č. 169/1949 o vojenských újezdech.

Nejhůře dopadli ti, kteří podepsali, náhradu sice obdrželi, ale nestihli do konce dubna 1953 zakoupit novou nemovitost. Takových byla ale většina. Pokud peníze uložili ve spořitelně, a šlo o částky nad 50 000 Kčs, měli z nich dostat zhruba jednu třicetinu, pokud je však z různých důvodů schovávali doma, obdrželi při výměně vyšších částek jen padesátinu z původní hodnoty. Za takové částky se nedala koupit nová nemovitost a mnozí přesídlenci se ocitli ve svízelné sociální situaci. 2. listopadu 1953 schválila vláda vyplacení státního příspěvku osobám, které byly po vysídlení poškozeny měnovou reformou,

přičemž žádosti v případě brdských obcí vyřizoval opět ONV Hořovice. Ale i výplata těchto příspěvků, které nemohly v žádném případě nahradit ztráty při měnové reformě, se opožďovala. Teprve podle oběžníku ministerstva vnitra z 5. ledna 1954 se náhrady na vkladech za zestátněné nemovitosti po měnové reformě v případě přesídlenců dodatečně přepočítaly a začaly se vyplácet vyrovnávací příspěvky. Jenže tento příspěvek pouze přepočítával částky z původních 50:1 na 5:1, v porovnání s cenami zboží po reformě se ve skutečnosti jednalo o malé částky.

Když byli všichni občané vystěhováni, velkou část domků srovnala armáda se zemí již v roce 1953, další pak v roce 1957.

3. SITUACE PO ROCE 1989

Při revolučních změnách v listopadu 1989 vysvitla znovu naděje vysídlenců k opětovnému návratu do svých rodných míst. Léta od vystěhování obcí žili její bývalí obyvatelé v naději, že se změní politická situace a že jejich dlouholeté přání vrátit se do svých rodných míst, se naplní. Změna v roce 1989, kdy proběhla sametová revoluce a následný rozpad východního bloku již pevně určil, kam bude vývoj směřovat. Nebylo pochyb o tom, že i v Československu padne prioritní postavení armády a že musí následovat snížení početního stavu, výzbroje a v neposlední řadě zmenšení nemovitého majetku, tedy i zmenšení rozlohy a počtu vojenských prostorů.

„11. prosince 1992 proběhlo na Úřadu vlády Československé federativní republiky jednání za účasti předsedy vlády Stráského, náměstka ministerstva obrany Pospíšila a zástupců občanského sdružení. Na tomto jednání bylo konstatováno, že na restituci majetku na území zlikvidovaných obcí mají její občané právo a skutečnost, že se pozemky nacházejí ve vojenském újezdu Brdy, nezbavuje vlastníky možnosti, aby uplatnili právo na vydání nemovitostí a to od 31. prosince 1992.“⁶

Jednalo se o první vstřícný krok vůči vystěhovalcům, protože až doposud byla všechna rozhodnutí soudu v tomto ohledu zamítavá. Lidé, většinou sdružení ve Svazu vyhnanců z Brd, své právo na restituci opírali o zákon č. 87/1991 Sb. o mimosoudních rehabilitacích, stejně jako o zákon 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému majetku. Tyto zákony stanovily právní důvody, pro něž lze věci, které v rozhodném období přešly do vlastnictví státu, vydat oprávněným osobám.

Ve vyjádření z dopisu náčelníka generálního štábu generálmajora Ing. Jiřího Nekvasila ze dne 7. ledna 1994 se uvádí: „Ministerstvo obrany České republiky a Generální štáb Armády České republiky připravují pro vládu

⁶ ŠEFL, Josef. *Povídání o Brdech*. Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, 2004. ISSN 0862-5387. s. 81

komplexní materiál řešící možné úpravy hranic vojenských výcvikových prostorů i eventuelní předání nadbytečných prostorů do civilní správy. Armáda České republiky bude akceptovat v této souvislosti požadavky Svazu vyhnanců z Brd na lokalitu Kolvín a část lokality Padrt'. Konečné rozhodnutí v této věci však náleží vládě České republiky.“

Vyjádření Ministerstva obrany dne 14. ledna 1995: „Celá záležitost rozhodnutí nebude vyřízena v žádném případě do roku 2000. Žádné restituční nároky nevznikly. Vyvlastnění bylo provedeno v souladu s tehdejšími zákony.“ K celé věci se také vyjádřil mluvčí Ministerstva obrany České republiky: „Nemovitosti jsou v katastrálním území vojenského újezdu Brdy, který slouží k výcviku vojsk Armády České republiky. Platná zákonná úprava neumožňuje předmětné nemovitosti vydat.“

Zamítavé postoje soudu i ministerstva obrany trvají dodnes. Občané sdružení ve Svazu vyhnanců z Brd se již několikrát pokusili získat zpět své nemovitosti soudní cestou, avšak marně. Neuspěli ani u Nejvyššího soudu. Jejich šance by mohla spočívat ve faktu, že existence vojenských újezdů jako územních jednotek České republiky je protiústavní.⁷ Protiústavnost vojenských újezdů jako územních jednotek spočívá v tom, že podle článku 99 Ústavy České republiky se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Ústavní zákon nestanovuje, že by tomu mohlo být v určitých případech jinak.

Proti lidem usilujícím o navrácení nemovitostí zpět do svého vlastnictví ovšem stáli i někteří starostové okolních obcí, konkrétně Mirošova, Dobříva, Strašic a Těně, kteří v roce 1994 poslali dopis na Ministerstvo obrany České republiky, kde píší, že jsou vážně znepokojeni požadavky Svazu vyhnanců z Brd a žádají ministra Viléma Holáně, aby armáda chránila Brdy, neboť jsou

⁷UHLÍŘ, Aleš. *Protiústavní existence vojenských újezdů jako územních jednotek České republiky*. [online]. 2007. [cit. 2012-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/36149.html>>.

cenným přírodním útvarem, jak píše Příbramský deník ve článku O stělnici v Brdech ze dne 7. ledna 1995.

3.1 Svaz vyhnanců z Brd

Z řad bývalých obyvatel obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá vznikl Svaz vyhnanců z Brd. Ten byl dne 4. května 1992 zaregistrován pod číslem VSc/1-11443/92 R podle společovacího zákona jako společenská organizace. Jak je uvedeno ve stanovách Svazu vyhnanců z Brd, cílem jeho činnosti je obnovení násilně vysídlených obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá a uvedení krajiny (katastrů) těchto obcí do původního stavu. K naplnění těchto cílů žádá Svaz vyhnanců z Brd, aby vláda i ostatní orgány České republiky vytvořily podmínky. Svaz usiluje o vrácení majetků původním majitelům a o zmírnění křivd a škod vzniklých násilným vysídlením. V čele svazu je šestičlenný výbor, který je sestaven ze zástupců jednotlivých obcí. Oficiálním jednatelem svazu je vždy jeho předseda, jehož jednání musí být vždy v souladu s usnesením výboru. Založení svazu bylo projednáno na jednotlivých setkáních obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá, která probíhala již od 23. května 1992.

Svaz vyhnanců z Brd se aktivně podílí na prosazování práv svých členů na navrácení násilím zabraných nemovitostí. Předsedové jednotlivých vysídlených obcí se zúčastňují veškerých jednání, která se týkají vojenského prostoru Brdy a jeho odvojenštění a následně se k nim vyjadřují.

Dlouholetý předseda Svazu vyhnanců z Brd Jaromír Pour si také dopisoval s několika redaktory z různých deníků, televizními redaktory a také s moderátory publicistických pořadů na radiových stanicích. Mezi periodika, se kterými si Pour vyměňoval korespondenci, jež probíhala za účelem vyjádření stanoviska Svazu vyhnanců z Brd k prohlášením politiků na témata týkající se vojenského prostoru Brdy nebo mnohdy za účelem námětu na článek či reportáž, patří Příbramský, Plzeňský a Rokycanský deník, Zemské noviny,

Svobodné slovo, Metropolitní telegraf, Periskop, MF Dnes, Mladý svět, Reflex, Blesk, Vlasta, Právo, Český týdeník nebo Nová pravda. Korespondenci udržoval také s Českou televizí, TV Nova, TV Prima a Českým rozhlasem Plzeň, především s redakcemi publicistiky a tvůrčími týmy dokumentárních pořadů. Média nebyla jediná, s kým si letitý předseda Svazu vyhnanců z Brd dopisoval. Mnoho dopisů, vesměs apelací a také vyjádření si Pour vyměnil také s politiky – ministry obrany, financí a životního prostředí, předsedy vlády, premiéry a dokonce i prezidenty. Nutno podotknout, že jeho snahy byly vesměs marné. Panu Pourovi dokonce přišlo několik výhružných dopisů za účelem zastrašení a odrazení od dalších aktivit ohledně navrácení nemovitostí v Brdech původním majitelům.

3.2 Mediální ohlasy

Mediálně toto téma nebylo příliš sledováno. Jedná se totiž o problém místně specifický, tudíž se tohoto tématu držela zejména média místního charakteru, především Rokycanský a Příbramský deník. Objevovaly se zde jak vyjádření Svazu vyhnanců z Brd, tak upomínkové články u výročí vystěhování Kolvína, Padrtě a Záběhlé.

S vojenským prostorem Brdy jsou po roce 1989 spojovány tři větší kauzy, a to objevení ložisek zlata, umístění amerického radaru a pokusy o vybudování třetího padrtěského rybníku, tzv. Josefského rybníku.

3.2.1 Před rokem 1989

V médiích z doby před Sametovou revolucí v roce 1989 neexistuje žádná zmínka o vysídlování obyvatel z obcí, které pohltil rozšiřující se vojenský prostor Brdy. To je zcela logické, protože až do Sametové revoluce byl v Československu totalitní režim, který sledoval veškerý obsah informací v médiích. Fungovala zde cenzura, díky které články, jež mohly nějakým

způsobem postavit tehdejší režim či jeho činy do špatného světla nebo jej dokonce hanit, nemohly být zveřejněny. Vzhledem k tomu, že první i druhá vlna vysídlování nebyla ze strany vystěhovávaných obcí dobrovolná, jednalo se tedy o násilné vysídlování a tehdejší režimy neměly zájem na tom, aby se o tomto příkoří dotčených obyvatel dozvěděla širší veřejnost. Představitelé tehdejších režimů si dobře uvědomovali, že pokud by se veřejnost o této skutečnosti dozvěděla, mohlo by to režim oslabit a lidé by měli důvod navíc o režimu pochybovat. To je samozřejmě to poslední, co by tehdejší představitelé režimu dopustili. Nulová mediální propagace této akce byla záměrem za účelem co možná nejpoklidnějšího a nejhladšího průběhu akce vysídlování.

3.2.2 Po roce 1989

Mezi prvními se v médiích na téma Brdy objevily články v roce 1993, a to v Příbramském deníku. V článku z 20. dubna s názvem Armáda Brdy nevzdá, se píše o tom, že se připravuje projekt na ochranu Brd ve spolupráci s armádou, policií a vojenskými lesy. Mimo jiné je zde uvedeno, že Ministerstvo obrany nemá v úmyslu prostor vyklidit a připisuje armádě zásluhy za odpovědný přístup k přírodnímu bohatství Brdských lesů. Reakcí na tento výrok byl poté článek ve stejných novinách, který vyšel 25. května s názvem Již Marie Terezie chránila Brdy, kde Svaz vyhnanců z Brd oponuje tím, že se v prostoru vyskytuje množství černých skládek. V článku je dále uvedeno, že příbramský okresní úřad by dal přednost volnějším režimům pod stálou vojenskou správou, rozšíření pěší a cyklistické turistiky a přísnému zákazu motorových vozidel. Vyskytuje se zde spekulace o existenci plánů na vybudování hotelů a sodovkárny.

V roce 1996 je médii okrajově sledován nový ministr obrany Vilém Holář, který ochotně spolupracuje se Svazem vyhnanců z Brd a který, jak se píše v deníku Telegraf v článku Holář neuspěl s dalším materiálem z 11. dubna, předložil vládě koncepci rozvoje a využívání vojenských újezdů, kde navrhuje

zmenšení některých vojenských újezdů, tedy i Brd. Vláda v čele s Václavem Klausem ovšem návrh nepřijala.

Co se uvolnění vojenského prostoru Brdy týče, další informace o něm přinesl Rokycanský deník 26. března 2005, kde v článku Projekt Brdy má zelenou i od krajského hejtmána informuje o tom, že Okresní hospodářská komora v Rokycanech vytvořila projekt Brdy, který se týká odvojenštěním celého prostoru a jeho následným využitím. Počítá se zřízením chráněné krajinné oblasti a nabízí řadu pracovních příležitostí na poli cestovního ruchu. Celý projekt byl podpořen hejtmánem Plzeňského kraje Petrem Zimmermannem. Další informace o odvojenštění vojenského prostoru Brdy a o celém projektu Brdy přináší v květnu 2005 měsíčník Třemšínské listy. Velký prostor je zde věnován využití prostoru. Projekt Brdy nabízel následující využití prostoru: rozvoj cestovního ruchu, vznik nových pracovních míst a příležitostí, vytvoření zimního sportovního areálu a také možnost propojení tras Rokycany – Příbram a Rokycany – Hořovice.

Další kauza, která médií proběhla v souvislosti s vojenským prostorem Brdy, se týkala plánů na vybudování třetího Padrt'ského rybníka, který měl nést jméno Josefský. Objevily se informace, že armáda zpracovává projekt a provádí geologický průzkum. To vše bylo financováno ministerstvem životního prostředí. Důvod stavby rybníka nebyl znám.

Dne 28. července 1995 přinesly Zemské noviny informaci o tom, že společnost RTZ chce v okolí vesnice Mokrsko v Brdech zahájit těžbu zlata. Čeká však na výsledky geologických průzkumů. Hnutí DUHA, místní úřad ani obyvatelé byli se záměry společnosti RTZ spokojeni a báli se, že těžba zlata povede k velkoplošné devastaci relativně zachovalé středočeské krajiny. Obávali se také rizika kontaminace vody kyanidy. O necelý rok později, 20. března 1996 přinesla Mladá Fronta Dnes článek s názvem Průzkum zlata se dostal k Ústavnímu soudu, kde informuje o sporu radnice Rožmitálu pod

Třemšínem a firmy Greenwich Resources kvůli povolení k průzkumu ložisek zlata.

O výskytu zlata v Brdech a možnosti jeho těžení se zmínil také deník Blesk, a to v článku Ochrana proti zlatokopům ze dne 24. října 1997, kde přináší informaci o tom, že přednosta příbramského okresního úřadu Jaromír Volný vyhlásil v místech možné těžby zlata Přírodní park Třemšín. V článku je uvedeno, že tak činil pro ochranu před zlatokopy. V ten samý den přinesl Plzeňský deník zprávu o zrušení povolení k průzkumu zlata na Rožmitálsku ministrem životního prostředí Jiřím Skalickým. Tutéž informaci přináší téhož dne také Zemské noviny. Poté v roce 1998, přesněji 15. května proběhla médii, konkrétně v Zemských novinách informace o tom, že povolení k průzkumu zlata nevydá ani nový ministr životního prostředí Martin Bursík.

Zdaleka největší kauzou, která se týká vojenského prostoru Brdy, je ovšem snaha Spojených států amerických o umístění radaru protiraketové základny v Brdech. Nutno podotknout, že o brdský vojenský prostor již dříve projevila zájem Severoatlantická aliance, a to v roce 1994, informovaly o tom Zemské noviny 29. listopadu 1994 v článku NATO projevilo zájem o Brdy nebo například Příbramský deník v článku Brdský prostor k střelbám Severoatlantickému paktu?, který vyšel 28. listopadu 1994.

O umístění amerického radaru v České republice se jednalo od počátku roku 2007. Celá kauza se těšila velkému zájmu médií. Ta podrobně mapovala veškeré dění kolem jednání o umístění protiraketového radaru v Brdech. Například internetový server Novinky.cz přinesl 25. ledna 2007 článek Oficiální žádost USA: radar chceme v Jincích, kde informuje o oficiální žádosti USA o umístění protiraketové základny v České republice. V článku je mimo jiné také informace o protestech ruských vojenských činitelů proti základně, podle kterých by zařízení ohrozilo zájmy Ruské federace. Celá kauza byla ukončena tím, že americký prezident Barack Obama od záměru výstavby protiraketové základny v Brdech ustoupil. První o této skutečnosti informovaly

Hospodářské noviny. Články s touto informací proběhly ale celým spektrem českých médií. „Výstavba radaru americké protiraketové obrany v českých Brdech je definitivně pasé.“⁸

⁸ <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/amerika/clanek.phtml?id=647818>

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zmapování problematiky vystěhování obcí z vojenského prostoru Brdy. Práce poskytuje komplexní pohled na zpracovávané téma, historii jednotlivých vesnic, detailní popis průběhu vysídlování v období druhé světové války a poté v období třetí republiky. V práci jsou zmapované také mediální ohlasy na toto téma a aktivity Svazu vyhnanců z Brd.

Práce s dobovým tiskem a materiály poskytnuté Svazem vyhnanců z Brd poskytly široký základ informací pro zkoumání vysídlování obcí. To zcela evidentně neproběhlo způsobem, který byl předem slibován a lidé, kteří byli vysídleni, díky tomu zažívali nejrůznější příkoří. Poté, co jim vystěhování z rodných vesnic způsobilo finanční a sociální problémy, se jeví jako nemorální fakt, že katastrální území bývalých obcí Kolvín, Padrt' a Záběhlá spadají doposud pod vojenský újezd Brdy a nebyly dosud vráceny původním majitelům. Možnou nadějí pro vysídlence je opětovné jednání politiků na téma otevření vojenského prostoru Brdy a možnost odkoupení pozemků zpět do svého vlastnictví. Zůstává ovšem otázkou, jaké finanční podmínky budou případným zájemcům kladeny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

- [1] BATĚK, F. - HRACHOVÁ, H. - PRÁŠIL, P. *Rokycansko na starých pohlednicích*. Hostivice: 2006. 300 s. ISBN 80-86914-15-1.
- [2] CÍLEK, V., et al. *Střední Brdy*. Příbram: Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo životního prostředí, ČSOP Příbram a Kancelář pro otázky ochrany přírody a krajiny, 2005. 376 s. ISBN 80-7084-266-0.
- [3] CIRONIS, P. *700 let Skořic 1295-1995*. Rokycany: Obecní úřad ve Skořicích. 56 s.
- [4] FALC, J. *Minulostí Mirošovska*. Mirošov: 1998. 125 s.
- [5] FALC, J. *Pověsti a lidová vyprávění z Mirošovska*. Mirošov: 1993. 74 s.
- [6] PODZIMEK, V. *Kronika života obce Přední a Zadní Záběhlá*. Mirošov, 1991. 71 s.
- [7] ROTTEK, V. - SVOBODA, J. - MÜLLER, O. *Kronika obce Kolvín*. 308 s.
- [8] ŠEFL, J. *Povídání o Brdech*. Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2004. 121 s. ISSN 0862-5387
- [9] TOPINKA, J. *Minulostí Berounska 7*. Beroun: Státní oblastní archiv, 2004. 324 s. ISBN 80-239-3288-8
- [10] ŽÁN, M. J. *Padrt', pamětní kniha obce v Brdech v Čechách*. 2001. 91 s.

Tisk:

- [11] (bar). Průzkum zlata se dostal k Ústavnímu soudu. *MF Dnes*. 20. března 1996
- [12] (ČTK). Ochrana proti zlatokopům. *Blesk*. 24. října 1997
- [13] (drb). Holáň neuspěl s dalším materiálem. *Denní telegraf*. 11. dubna 1996
- [14] HÁSEK, Jindřich. Již Marie Terezie chránila Brdy. *Příbramsko*. 25. května 1993. Ročník 42. č. 21
- [15] HÁSEK, Jindřich. Skalický zrušil povolení k průzkumu zlata na Rožmitálsku. *Plzeňský deník*. 24. října 1997
- [16] JENČÍK, Karel. Zlatá horečka propukla zatím mezi ekology a firmou RTZ. *Zemské noviny*. 28. července 1995
- [17] (jih). Brdský prostor k střelbám Severoatlantickému paktu?. *Příbramský deník*. 28. listopadu 1994. ročník 2. č. 279. s. 9
- [18] KOCKA, Ladislav. NATO projeví zájem o Brdy. *Zemské noviny*. 29. listopadu 1994
- [19] KOPECKÝ, Josef. Ministr Bursík povolení k průzkumu zlata nevydá. *Zemské noviny*. 15. května 1998
- [20] KOPECKÝ, Josef. Ministr Skalický zrušil povolení k průzkumu zlata na Rožmitálsku. *Zemské noviny*. 24. října 1997
- [21] OHK ROKYCANY. „Projekt Brdy“. *Třemšínské listy*. Květen 2005
- [22] PĚNKAVOVÁ, Jaroslava. Projekt Brdy má zelenou i od krajského hejtmana. *Rokycanský deník*. 26. března 2005. s. 9
- [23] (rh). Armáda Brdy nevzdá. *Příbramský deník*. 1993. č. 16, 20. dubna 1993

Internetové zdroje:

- [1] *Obama volal Fischerovi: Radar v Česku nebude.* [online][cit. 2012-03-10] Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/amerika/clanek.phtml?id=647818>>
- [2] *Oficiální žádost USA: radar chceme v Jincích.* [online][cit. 2012-02-21] Dostupné z WWW: <http://www.novinky.cz/domaci/oficialni-zadost-usa--radar-chceme-v-jincich_107593_ejff9>
- [3] UHLÍŘ, Aleš. *Protiústavní existence vojenských újezdů jako územních jednotek České republiky.* [online][cit. 2012-03-12] Dostupné z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/36149.html>>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Setkání rodáků v roce 1993.....	I
Příloha B – Padrt': škola a socha Sv. Jana.....	II
Příloha C – Záběhlá: škola a kaplička.....	III
Příloha D – Mapa Středních Brd.....	IV
Příloha E – Vyjádření Svazu vyhnanců z Brd k Projektu Brdy.....	V
Příloha F – Převodní indexy cen pozemních staveb.....	VI
Příloha G – Tabulka srovnávající oceňování nemovitostí.....	VII
Příloha H – Usnesení Ústavního soudu.....	VIII
Příloha I – Výhružný dopis předsedovi Svazu vyhnanců z Brd.....	IX
Příloha J – Trhová smlouva z roku 1939.....	X

PŘÍLOHY

Příloha A – Setkání rodáků v roce 1993

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha B – Padrt': škola a socha Sv. Jana

31

Padrt'

Socha Sv. Jana
umístěna na
počátku
kříže
dětského rybníka

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha C – Záběhlá: škola a kaplička

32

Záběhlá

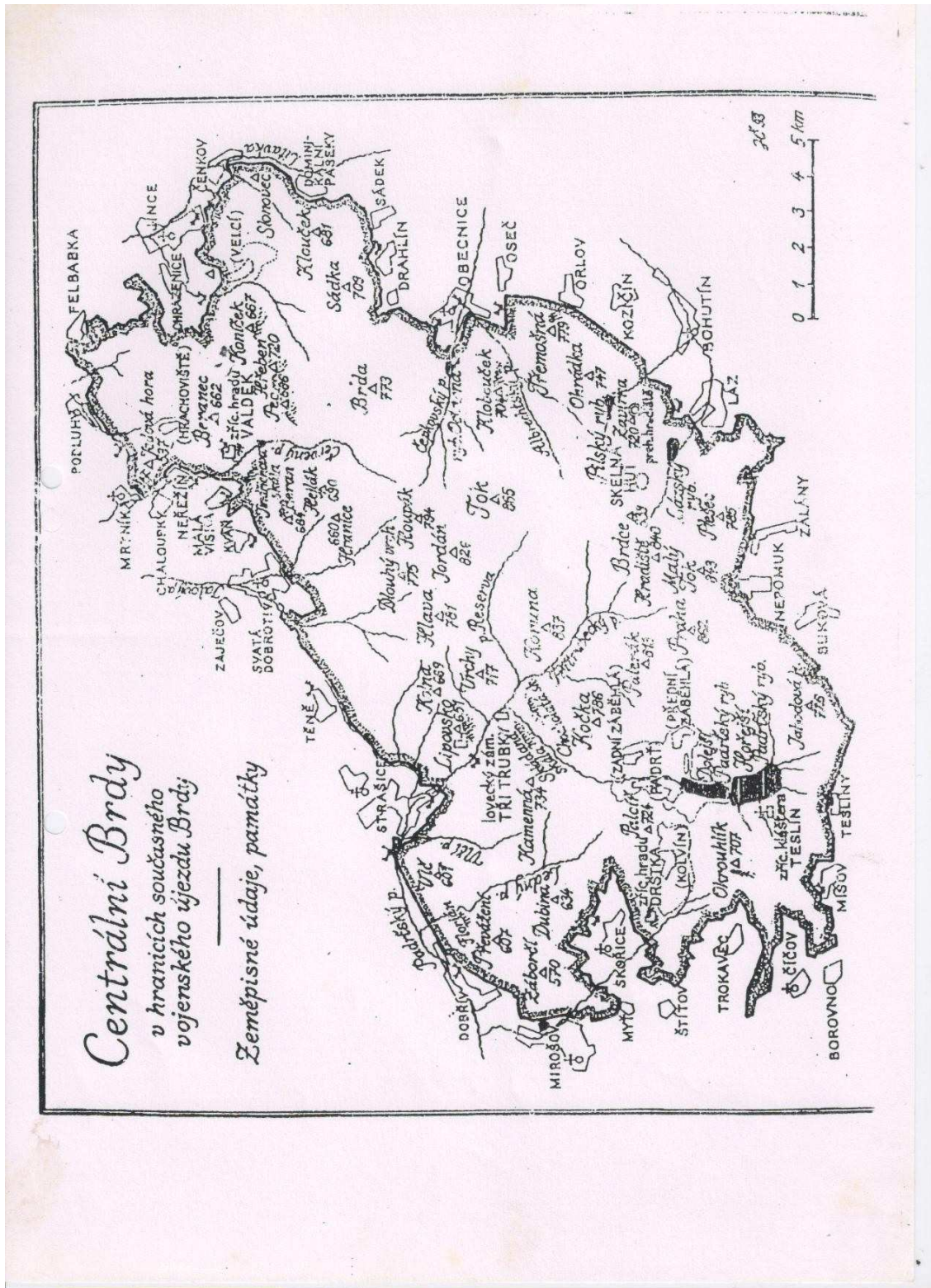

škola a kaplička

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha D – Mapa Středních Brd

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha E – Vyjádření Svazu vyhnanců z Brd k Projektu Brdy

Okresní hospodářská komora Rokycany
Hradební 13/1
Ředitel Ing. Luboš Frajt
337 01 Rokycany

Věc : Vyjádření k výzvě na podporu projektu Brdy

Asi před půl rokem jsem byl telefonicky osloven-tázán, zda bych se zúčastnil jednání (tuším) hospodářské komory Krajského úřadu Plzeň. Náplní jednání mělo být odvojenštění Brd. Přislíbil jsem účast. Až z novin jsem se dozvěděl, že nějaká jednání v tom smyslu již byla a že další jednání bude 3.6.2004 v rokycanské sokolovně. Opět nepozván jsem se ale zúčastnil i s předsedou výboru zaniklé obce Záběhlá.

Můj zájem o odvojenštění Brd vyplývá z titulu mé funkce předsedy Svazu vyhnanců z Brd. Svaz vyhnanců je sdružení občanů z násilně vysídlených vesnic Kolvína, Padrtě a Záběhlé v roce 1952 za účelem rozšíření vojenského prostoru Brdy o protitankové střelnice.

O vyčlenění území našich vesnic z vojenského prostoru usilujeme od samého počátku politické změny.

V roce 1993-94 jsme již měli příslib ministra obrany a náčelníka generálního štábu, že naše požadavky budou akceptovány.

Následný návrh na vyčlenění pozemků našich obcí z vojenského prostoru Brdy byl předsedou vlády smeten ze stolu. Oficiální důvody se od těch neoficiálních liší. Jakou úlohu v tom hrálo zlato na katastrálním území těchto obcí, není známo.

Prvořadým cílem Svazu vyhnanců z Brd je vyčlenění území obcí Kolvína, Padrtě a Záběhlé z vojenského prostoru Brdy a naplnění oprávněných restitučních nároků vysídlených občanů a následná obnova vysídlených vesnic.

Samozřejmě bychom uvítali zrušení celého vojenského prostoru Brdy, a proto pokud nedojde ke střetu zájmu vysídlených občanů se záměry hospodářské komory a záměry budou ku prospěchu krajiny a občanů přilehlých obcí k prostoru, budeme snahy a cíle hospodářské komory podle svých sil a možností podporovat. Nebudu se zabývat a uvádět své názory k jednotlivým návrhům na využití území, neboť návrh je příliš neurčitý. Projekt Brdy byl také v tomto rozsahu projednán na setkání rodáků vysídlených vesnic 26.6.2004. Názor z tohoto setkání je také jen rámcový.

- 1) Souhlas a podpora na zrušení vojenského prostoru Brdy
- 2) Nepoškodit projektem Brdy zájmy vysídlených občanů
- 3) Pečlivě zvažovat ekonomické využití, aby nedošlo k poškození přírody.
- 4) Motoristé by měli zaparkovat v přilehlých obcích a tam by mělo být soustředěno občerstvení a ostatní služby, vždyť vzdálenost mezi obcemi není větší než 10 km
- 5) V centrálních Brdech nebudovat ani cyklistické stezky. Tam by se měl každý pohybovat jenom po svých, s batohem na zádech a širákem.

Projekt se vůbec nezabývá tím, že Brdy nespádají pod Krajský úřad Plzeň. Domnívám se, že Krajský úřad Plzeň měl již dávno usilovat, aby byly obnoveny hranice Plzeňského kraje z roku 1938. To bych považoval za velice prospěšné z více důvodů.

S pozdravem

Svaz vyhnanců
z Brd

VSC/1-11443/92-R

Jaromír P o u r

Tovární 153

33003 Chrást u Plzně

Tel.377 945 129

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha F – Převodní indexy cen pozemních staveb

108 Záznamy 1947 - 1984

PŘEVODNÍ INDEXY CEN POZEMNÍCH STAVEB

Příloha č. 3

Období	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
do 20. 6. 1939	1,00	1,76	1,95	4,30	5,20	1,04	0,86	0,83	1,25	1,36	1,39	1,52	1,70
20. 6. 1939 - 31. 12. 1942	1,00	1,00	1,11	2,46	2,97	0,59	0,49	0,47	0,71	0,77	0,79	0,86	0,96
1. 1. 1943 - 31. 12. 1945	1,00	1,00	1,00	2,22	2,68	0,53	0,44	0,42	0,64	0,69	0,70	0,76	0,85
1. 1. 1946 - 31. 12. 1951	1,00	1,00	1,00	1,00	1,20	0,24	0,20	0,19	0,29	0,31	0,32	0,35	0,39
1. 1. 1952 - 31. 5. 1953	1,00	1,00	1,00	0,83	1,00	0,20	0,17	0,16	0,24	0,26	0,27	0,29	0,32
1. 6. 1953 - 30. 6. 1959	1,00	1,00	1,00	4,15	5,00	1,00	0,85	0,80	1,20	1,30	1,33	1,45	1,62
1. 7. 1959 - 31. 3. 1964	1,00	1,00	1,00	4,88	5,88	1,18	1,00	0,94	1,41	1,53	1,56	1,70	1,90
1. 4. 1964 - 31. 12. 1966	1,00	1,00	1,00	5,19	6,25	1,25	1,06	1,00	1,50	1,63	1,66	1,81	2,03
1. 1. 1967 - 31. 12. 1968	1,00	1,00	1,00	3,46	4,17	0,83	0,71	0,67	1,09	1,11	1,11	1,21	1,36
1. 1. 1969 - 31. 12. 1976	1,00	1,00	1,00	3,17	3,82	0,76	0,65	0,62	0,92	1,02	1,02	1,11	1,24
1. 1. 1977 - 31. 12. 1981	1,00	1,00	1,00	3,11	3,75	0,75	0,63	0,61	0,98	1,00	1,00	1,09	1,22
1. 1. 1982 - 31. 12. 1989	1,00	1,00	1,00	2,85	3,44	0,69	0,58	0,56	0,83	0,90	0,92	1,00	1,12
1. 1. 1984 - 31. 12. 1989	1,00	1,00	1,00	2,54	3,07	0,62	0,52	0,50	0,74	0,80	0,82	0,89	1,00

Vyhledání správného indexu:
 Hledaný index je na průsečku řádku období, z něhož cenu převádíme (výšy index 1,00) a sloupce období, do něhož cenu převádíme.
 Příklad: Východní cena (např. faktura) v úrovní r. 1930 - tedy řádek 4. Hledáme index na cenu platnou v r. 1983 - tedy sloupec 12. Hledaný index ve sloupci 12 na řádku 4. tj. 0,35; nebo: Cena (např. rozpočet) v úrovní r. 1977 - tedy řádek 11 (index 1,00). Hledáme index na cenu platnou v r. 1944 - tedy sloupec 3. Hledaný index ve sloupci 3, na řádku 1, tj. 1,42.

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha G – Tabulka srovnávací ocenění nemovitostí

Souhrnná srovnávací tabulka

Vojenský prostor Brdy
Katastrální území obcí
Kolvín, Padrť, Záběhlá

archivních cen nemovitostí s oceněním těchto nemovitostí současníky.
Ve všech případech bylo ocenění vypracováno na základě stejného zákona
č. 175/1939 Sb. – obecné ceny placené k 20. 6. 1939. Od tohoto data cena úřední – stop cena.

Ocenění jedné a téže nemovitosti č.p. 3–Padrť – Feltovi, podle stejného zák. č. 175/1939 Sb. v uvedených letech					
<i>NACISTÉ</i> 1940-41		<i>KOMUNISTÉ</i> 1951-52		<i>DEMOKRATÉ</i> 1997-98 současníky	
Němci		komunisté		p. Samek - Příbram	
360 000,- K		340 000,- Kčs		Ústavem soud. inž. Brno	
rekonstrukce a opravy po roce 1945		Po roce 1952 zhořeno		Nejsou patrné ani základy	
				260 000,- Kč	

Průměrná cena 1 m ³ staveb podle stejného zákona 175/1939 Sb. v uvedených letech.					
1940-41		1951-52		1997-98 současníky	
Němci		komunisté		p. Samek - Příbram	
133,62 K/m ³		120,78 Kčs/m ³		58,11 Kč/m ³	
				Ústavem soud. inž. Brno	
				84,78 Kč/m ³	

Průměrná cena zemědělských pozemků podle stejného zákona 175/1939 Sb. v uvedených letech					
1940-41		1951-52		1997-98 současníky	
Němci		komunisté		p. Samek - Příbram	
1,34 K/m ² 13 423,6 K/ha		1,11 Kčs/m ² 11 167,3Kč/ha		0,54 Kč/m ² 5 486,6 Kč/ha	
				Ústavem soud. inž. Brno	
				1,07 Kč/m ² 10 755,3Kč/ha	

Ocenění v roce 1951-52 a v roce 1998-98 je chybné – v rozporu se zákonem 169/49 Sb. § 10.

Neznalý politické a společenské situace v uvedených letech může z tabulky nabit dojmu, že Němci a Komunisté byli proti současníkům dobrodinci. Znalému politické a společenské situace se možná vybaví přísloví přechovávác horší zloděje.

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha H – Usnesení Ústavního soudu

5 - -09- 2000

III. ÚS 198/2000-24

303 00 PLZEŇ 3
B 00499
13.09.00 232 767 1.935kg
UC

ČESKÁ REPUBLIKA
34.00

ČESKÁ REPUBLIKA
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl, mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků, dne 29. srpna 2000 v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Holiändera, soudců JUDr. Vlastimila Ševčíka a JUDr. Vladimíra Jurky, ve věci ústavní stížnosti Květuše Schovánkové, bytem Slavičkova 1695, Sokolov, zastoupené JUDr. Miloslavem Krýslem, advokátem. Advokátní kancelář v Plzni, nám. Republiky 30, proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. února 2000, sp. zn. 37 Ca 161/98, takto:

Návrh se odmítá.

Odůvodnění

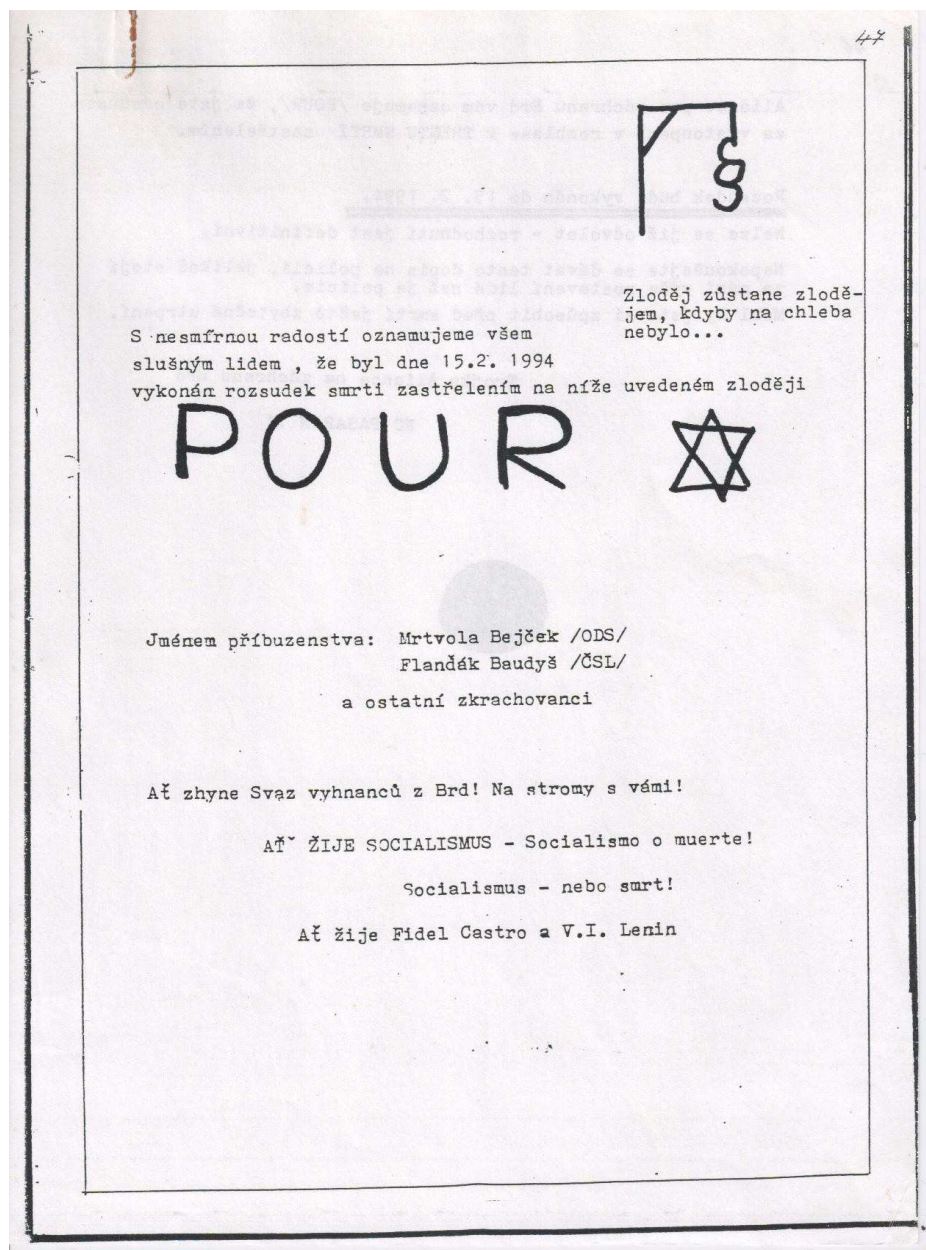
Navrhovatelka se domáhala zrušení rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. února 2000, sp. zn. 37 Ca 161/98. Uvedla, že uplatnila řádně a ve stanovené lhůtě nárok na vydání nemovitostí dle § 6 odst. 1 písm. k) zákona o půdě a poté, co jí nebylo vyhověno příslušným pozemkovým úřadem, obrátila se na soud. Označeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni, jímž bylo rozhodnutí Pozemkového úřadu, Okresního úřadu Příbram potvrzeno, se cítí dotčena na právech, zakotvených v čl. 11 odst. 1, 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dále pak v čl. 90 a 95 odst. 1 Ústavy ČR, a to zejména proto, že nebyly provedeny všechny potřebné a dostupné důkazy, z těch, které byly učiněny, soud nevyvodil odpovídající závěry – zejména pokud jde o hodnocení tísně a nevyhodnosti podmínek v kritické době, jakož i stanovení tzv. rozhodného dne zestátnění.

Ústavní stížnost je oprávněna podat fyzická nebo právnická osoba, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda, zaručené ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy. Senát, mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků, návrh, je-li zjevně neopodstatněný, odmítne [§ 72 odst. 1 písm. a), § 43 odst. 2 písm. a) zák. č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů].

Z obsahu spisu Krajského soudu v Plzni sp. zn. 37 Ca 161/98 a jeho rozsudku ze dne 10. února 2000 zásah do práv stěžovatelky, jichž se v návrhu dovolává, shledán nebyl. Jmenovaný soud přezkoumal rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu v Příbrami ze dne 25. srpna 1998, č. j. 5567/92, R XIII 88/98, jeho postup byl v souladu s ustanoveními § 244 a násl. občanského soudního řádu, v odůvodnění rozsudku se obsáhle a přílehlavě vypořádal se všemi námitkami, které stěžovatelka v opravném prostředku uplatnila. Poněvadž se Ústavní soud s hodnocením skutkových zjištění i s právními závěry Krajského soudu v Plzni ztotožňuje, na obsah rozsudku sp. zn. 37 Ca 161/98, ze dne 10. února 2000, a jeho odůvodnění odkazuje.

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha I – Výhružný dopis předsedovi Svazu vyhnanců z Brd

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

Příloha J – Trhová smlouva z roku 1939

323
1735

Podle § 38. zákona o stavebním ruchu ze dne 11. března 1921, L. S. Ohlášena pod čís. rejst. 1735
čís. 100 Sb. z. a n., a § 36. zákona ze dne 27. ledna 1922, čís.
45 Sb. z. a n., osvebozeno od poplatku převodního.
: berní úřad v Rokycanech, dne
O p i s . 24. květ. 1932 Dva podpisy v. r.

Kolek
5 - Kč

Smlouva trhová. 2700/32

Mezi Obecně prospěšným stavebním a bytovým družstvem v Hrádku u Rokycan, zapsaným společenstvem s ručením omezeným v Hrádku u Rokycan, uváděným v dalším krátce „družstvo“, jako prodávajícím a manžely Janem Lánským a Marií Lánskou v Hrádku u Rokycan jako kupujícími, byla sjednána dnes tato smlouva:

Č l á n e k 1.

Družstvo prodává a členové družstva manželé Jan Lánský a Marie Lánská kupují dům čís. pop. 89 v Hrádku u Rokycan, zapsaný ve vložce čís. 211 pozemkové knihy katastrálního území Hrádku u Rokycan, se všemi pozemky v této vložce zapsanými za trhovou cenu 130.667.-- Kč, slovy: jednostotřicettisícšestsetšedesátseďm korun čsl.

Č l á n e k 2.

Na úhradu tržové ceny v částce -130.667.-- Kč kupující

a) přejímají zápůjčku Obecní spořitelny města Rokycan v částce 10.000.-- Kč, slovy: desettisíc korun čsl., podle dlužního úpisu ze dne 14. listopadu 1921, zástavním právem na této nemovitosti zajištěnou;

b) přejímají zápůjčku Obecní spořitelny města Rokycan v částce 1.420.-- Kč, slovy: jedentisícčtyřistašvacet korun čsl., podle dlužního úpisu ze dne 23. října 1922, zástavním právem na této nemovitosti zajištěnou;

c) přejímají zápůjčku Obecní spořitelny města Rokycan v částce 91.360.-- Kč, slovy: devadesátjedentisícťřistašedesát korun čsl., podle dlužního úpisu ze dne 23. října 1922, zástavním právem na této nemovitosti zajištěnou, za niž byla převzata záruka státu podle zákonů o stavebním ruchu ze dne 23. května 1919, čís. 281 Sb. z. a n., a ze dne 11. března 1921, čís. 100 Sb. z. a n., výnosy ministerstva sociální péče ze dne 13. července 1920, čj. 6315/II-1920, ze dne 2. listopadu 1920, čj. 11.994/II-1920 a ze dne 15. listopadu 1922, čj. 23.808/II-1922;

d) přejímají zápůjčku Obecní spořitelny města Rokycan v částce 3.900.-- Kč, slovy: třítisícdevětset korun čsl., podle dlužního úpisu ze dne 3. července 1923, zástavním právem na této nemovitosti zajištěnou, za niž byla převzata záruka státu podle zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 15 Sb. z. a n., výnosy ministerstva sociální péče ze dne 13. června 1923, čj. 23.185/II-1923 a ze dne 29. června 1923, čj. 26.167/II-1923;

e) přejímají zápůjčku Obecní spořitelny města Rokycan v částce 5.440.-- Kč, slovy: pěttisícčtyřistačtyřicet korun čsl., podle

zdroj: materiály Svazu vyhnanců z Brd

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Gabriela Čejková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční

**Název práce: Vystěhování obcí z vojenského prostoru Brdy – Kolvín, Padrt',
Záběhlá**

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 40

Celkový počet stran příloh: 10

Počet titulů české literatury a pramenů: 23

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 3

Vedoucí práce: Ing. Václav Prokůpek, Ph.D.